

SLOVENSKI

Direktor: Kuda Janžura - odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 1, telefon 23-522 do 23-526 - Uprava: Ljubljana, Čopova ul. 60-III., telefon 22-575 in 22-621 - Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463 za zunanje 21-832 - Poštni predal 29 - Tek. račun NB 601-11-163 - Mesecna naročnina 140 din

Poročevallec

Predsednik Josip Broz - Tito sprejel ameriškega veleposlanika g. Allena

Jugoslavija ima glavno zaslugo pri sporazumu na Balkanu

Beograd, 18. februarja. Predsednik FLRJ Josip Broz Tito je sprejel danes ob 10. uri g. Georga Allena, ameriškega veleposlanika v Jugoslaviji. Pri sprejemu je bil navzoč dr. Aleš Bebler, državni podsekretar za inozemske zadeve.

Veleposlanik dr. Velebit obiskal ministra Edena
London, 18. febr. (Tanjug).. Dr. Vladimir Velebit je danes prvič, odkar je bil imenovan za jugoslovanskega veleposlanika v Veliki Britaniji, obiskal britanskega ministra za zunanje zadeve Edena.

Nizozemska se zahvaljuje za pomoč
Beograd, 18. febr. (Tanjug). Nizozemski poslanik v Beogradu g. Charles Marie Dozy je poslal pismo državnemu sekretarju za zunanje zadeve Koči Popoviću, v katerem v imenu nizozemske vlade izraža hvaležnost zveznemu izvršilnemu svetu za pomoč 18 milijonov dinarjev, ki jo je poslala Jugoslavija Nizozemski zaradi poplav. G. Dozy je zlasti poudaril, da je to dejanje Jugoslavije toliko pomembnejše, ker prihaja pomoč od države, ki je sama utrpela velike izgube zaradi naravnih nesreč.

Carigrad, 18. febr. (Tanjug). Včeraj so se začeli v Ankari razgovori med predstavniki generalnih štabov Turčije, Grčije in Jugoslavije. Včerajšnjim razgovorom je prisostvoval tudi turški obrambni minister Sejj Kuribek. Jugoslovanska vojaška delegacija je večeraj obiskala turškega zunanjega ministra g. Köprülüja. Turški obrambni minister je sredi priredil slovesen sprejem v počastitev jugoslovanske in grške vojaške delegacije.

Nizozemski rušilec na obisku pri naši mornarici

Split, 18. febr. Davi ob 9. uri je pripeljal v splitsko pristanišče na prijateljski obisk Splitu in Jugoslovanski vojni mornarici nizozemski rušilec »Piet Heina« pod poveljstvom kapetana fregate A. V. H. van Freytaga. To je prvi obisk pomorskih enot kraljevine Nizozemske jugoslovanskim ozemljskim vodam. Po prihodu rušilca je kapetan fre-

Obisk indonezijskih gospodarskih strokovnjakov

Reka, 18. februarja. Indonezijska gospodarska strokovnjaka Marthadiono in Tauran, ki sta prišla na šestdnevni obisk v Jugoslavijo, sta si na Reki ogledala podjetji »Aleksander Rankovič« in »Tretji maj« ter Tito vladjedelnico v Kraljevi in Opatiji. Zanimajo jih razmere v naši državi, zlasti pa naši gospodarski problemi. Danes sta odpotovala indonezijska strokovnjaka v Ljubljano, odkoder bosta odpotovala v Beograd.

VLOGA SINDIKATOV V DELAVSKEM SAMOUPRAVLJANJU

Sindikati razumevajo novo gospodarsko strukturo

Odstranjevanje administrativnega sistema v gospodarstvu in splošna demokratizacija družbenega in političnega življenja, predvsem pa uvajanje načel delavskega samoupravljanja v podjetjih, postavljajo nove naloge sindikalnim organizacijam v naši državi. V zvezi s tem je generalni sekretar centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Ivan Božičević odgovoril na nekatera vprašanja urednika zagrebškega »Vjesnika«.

Razvijanje novih odnosov

Na vprašanje, koliko so sindikalni organi razumeli novo vlogo in vplivali na razvijanje novih odnosov, je med drugim odgovoril:

Ob prehodu na upravljanje delovnih kolektivov v podjetjih se je pojavilo vprašanje o položaju in nalogah sindikatov v novih okoliščinah, ker so delavci in uslužbenci dobili dejansko možnost, da sami odločajo v okviru zakonskih predpisov o celi vrsti gospodarskih zadev. Dobili niso samo možnosti, da postane to njihova pravica, temveč morajo o tem odločiti in so dolžni, da sami večji del skrbe za svojo existenco, za pogoje dela itd.

Funkcije sindikatov

Na vprašanje, kako je prišlo do pojmovanja, da funkcije sindikatov s tem »odmirajo«, je odgovoril:

V vrsti podjetij se je pojavilo pojmovanje, da sindikalne

Izjave generalnega sekretarja sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Ivana Božičevića

organizacije zožujejo in omejujejo svojo delavnost. Toda praksa je kmalu pokazala, da sindikalne organizacije niti v novih okoliščinah ne morejo omejevati svoje delavnosti, da ne smejo »stratiti« iz področja svojega dela nobenega vprašanja, ki je v interesu delavskega razreda in naše socialistične skupnosti. Izpoveduje se nastale v tem, da se sindikalne organizacije lotevajo reševanja gospodarskih in ekonomsko-socialnih vprašanj v podjetjih večji del s stališča delavskega samoupravljanja.

Skrb za delavce

Na vprašanje, ali naj se to tako razume, da ni treba skrbeti za ekonomske in ostale pogoje življenja delavcev, je odgovoril:

Iz tega bi bilo napačno izvajati zaključek, da sindikatom ni treba prenehati skrbeti za vprašanja, od katerih so odvisni boljši pogoji in delovni odnosi v podjetjih in ustanovah. Prav nasprotno. V kolikor se v vseh teh zadevah krepi samostojnost neposrednih proizvajalcev, v toliko narašča (vsaj v početni dobi) potreba, da se sindikati bore proti vsem nepravilnostim in pospejujejo svojo delavnost na razvoj v smeri resničnih demokratičnih, socialističnih ter političnih in gospodarskih delovnih odnosov.

Stališče proti birokratizmu

Glede na to, da se v prvotni boj proti birokr-

nošajev med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo željo, da bi razgovori med predstavniki teh treh držav v celoti uspeli. Vladni list »Akkropolis« poudarja, da bi bil uspeh teh pogajanj v splošnem interesu. »Katimerinik« pa ugotavlja, da sporazum o sodelovanju med balkanskimi državami zelo hitro dozoreva. Podpis pakta in ostale formalnosti so po mnenju lista samo še zunanji okvir položaja, ki je že uresničen. Poudariti je treba - piše list - da ima Jugoslavija glavno zaslugo za ta sporazum, ker je dala zanj iniciativo, s čimer se maršal Tito in njegovi sodelavci dokazali svoji realni smisel za nujnost sodelovanja.

Tudi turški tisk je objavil več komentarjev, v katerih poudarja pozitivni pomen grško-turško-jugoslovanskih razgovorov. Glasilo demokratične stranke »Zafer« je priobčilo komentar ankarškega radia, v katerem je rečeno, da je edini smoter sodelovanja treh miroljubnih držav ohranitev miru in varnosti v tem delu sveta.

Atene, 18. februarja (Tanjug): Iz uradnih virov se je zvedelo, da ne bodo odlašali s pripravami za trojni sporazum, čeprav se zaradi boleznih turškega veleposlanika v Atenah še ni začela konferenca zastopnikov ministrstev za zunanje zadeve Jugoslavije, Turčije in Grčije. Besedilo sporazuma bo verjetno končano do konca tega meseca. Isti krogi tudi pojasnjujejo, da je bilo grško in turško sta-

Za pomoč poplavljenim krajem v Holandiji

Trgovsko podjetje »Loka« v Skoplju Loka je določilo za pomoč poplavljenim v Holandiji din 50.000.—. Istočasno izreka iskreno sožalje vsem svojem žrtev, ki so jih terjale poplave.

Upravni odbor podjetja poziva vse delovne kolektive na področju OLO Kranj, da po svojih močeh pomagajo ponorencem ter tako dokažejo solidarnost in s tem omogočijo še bolj uditelji medsebojne odnose predvsem za utrditev miru in gospodarskega sodelovanja. Podjetje predlaga naj OLO Kranj takoj izda navodila in določi mesto, kjer naj se denarna pomoč zbira.

zmanjšati pomena in vloge organizacije Zveze komunistov in sindikalnih organizacij v celoti, ki so jo imele in ki jo imajo še nadalje v boju za socialistično demokracijo v podjetjih in sindikalnih organizacijah.

Ali sindikati »zaostajajo«?

Na vprašanje, ali se pričakuje kakšne izpovedave glede na to, da se v diskusijah pojavljajo mnenja, da so sindikati po svoji organizacijski strukturi, ki je bila v osnovi že od početka njihovega obstoja demokracična, zaostali sedaj za našimi državnimi organi, je odgovoril:

Organizacijska struktura, metode in oblike dela ter vodenja v naših sindikatih so bile že večkrat izpremenjene. Izvršene so bile v skladu s splošno politiko naše Partije, v smeri krepiteve socialistične demokracije v našem družbenem razvoju in glede na to tudi v posrednih zvezi z različnimi spremembami v organizaciji gospodarstva in državne uprave. Sindikati so družbena prvotvoljna organizacija delavskega razreda, ki s preprečevanjem množic in političnim delom sodeluje skupaj z drugimi činitelji v socialistični graditvi.

Sindikati so večkrat že v minulosti dobili proučilo in ponovno podrobno premotrili svojo organizacijsko strukturo bodisi v celoti bodisi le v posameznih delih ter izpremenili, kar je bilo potrebno. Letos se bodo prav tako v celoti lotili analize organizacijske strukture ter vsebine in sploh celotnega dela sindikatov,

na vprašanje, ali se pričakuje kakšne izpovedave glede na to, da se v diskusijah pojavljajo mnenja, da so sindikati po svoji organizacijski strukturi, ki je bila v osnovi že od početka njihovega obstoja demokracična, zaostali sedaj za našimi državnimi organi, je odgovoril:

Organizacijska struktura, metode in oblike dela ter vodenja v naših sindikatih so bile že večkrat izpremenjene. Izvršene so bile v skladu s splošno politiko naše Partije, v smeri krepiteve socialistične demokracije v našem družbenem razvoju in glede na to tudi v posrednih zvezi z različnimi spremembami v organizaciji gospodarstva in državne uprave. Sindikati so družbena prvotvoljna organizacija delavskega razreda, ki s preprečevanjem množic in političnim delom sodeluje skupaj z drugimi činitelji v socialistični graditvi.

Sindikati so večkrat že v minulosti dobili proučilo in ponovno podrobno premotrili svojo organizacijsko strukturo bodisi v celoti bodisi le v posameznih delih ter izpremenili, kar je bilo potrebno. Letos se bodo prav tako v celoti lotili analize organizacijske strukture ter vsebine in sploh celotnega dela sindikatov,

V Ankari so se sestali predstavniki generalnih štabov FLRJ, Grčije in Turčije, konferenca državnikov v Atenah pa je bila za 2 dni odložena zaradi boleznih turškega veleposlanika

lišče glede vsebine pakta v pisnem obliki poslano v vednost jugoslovanski vladi, ko je bil minister Stefanopolis v Beogradu in na Brionih. Ker je bila med tamkajšnjimi razgovori ugotovljena enakost v jugoslovanskem stališču, je preostalo delo za pripravo pakta znatno olajšano, osebna udeležba name-

IZ ZAKONODAJNIH ODBOROV LJUDSKE SKUPŠČINE FLRJ

Kako se določijo volilni okraji?

Na seji zakonodajnega odbora Sveta narodov je podpredsednik zveznega izvršnega sveta Moša Pijade predložil izpremembo člena v načrtu zakona o volitvah ljudskih poslancev, ki govori o razdelitvi na volilne okraje in pravi, da se na 60.000 volivcev voli po en poslanec. Moša Pijade je predlagal naslednje besedilo: »Administrativni okraj ali mesto, ki po številu prebivalcev ne more voliti sam poslanca, se more združiti s sosednjim volilnim okrajem oziroma mestom, tako da skupno volijo enega poslanca, pri čemer se deli enega administrativnega okraja oziroma mesta ne morejo združiti z drugimi okraji oziroma mesti ali njihovimi deli.

Zvezni izvršni svet določa skupno število poslancev, ki se volijo v okrajih in mestih v Zvezni svet, kakor tudi število poslancev, ki se volijo v posameznih ljudskih republikah. V ljudski republiki se ne more voliti več poslancev, kakor jih jih pripada po številu njenih poslancev. Ako z razdelitvijo števila poslancev na ljudske republike po normi ne bi bilo razporejeno skupno število poslancev, se preostalo število poslancev razporedi na one ljudske republike, ki imajo po vrsti največji ostanek.«

Zatem je zakonodajni odbor razpravljajal o potrjevanju kandidatur. Kandidatura se predloži okrajni volilni komisiji v potrditev v dveh izvodih najmanj

Kandidature se predlagajo volilni komisiji najmanj mesec dni pred volitvami

mesec dni pred volitvami. Prvi trije podpisniki se smatrajo kot predlagatelji kandidature. Predlagatelji morejo umakniti kandidaturu in predložiti drugo pristojni volilni komisiji najmanj 15 dni pred volitvami. Ljudski poslanec Gorko Garčević je menil, da se s tem daje prevelika pravica prvem trem podpisnikom in da bi moralo tudi umik kandidature oziroma predlaganje nove podpisati 100 oziroma 200 volivcev.

Dr. Hinko Krizman se je pridružil temu mnenju, vendar pa je menil, da za umik kandidature družbene organizacije to ni potrebno.

Moša Pijade in dr. Jovan Djordjevič sta pojasnila, da gre tu za zmanjšanje formalnosti in olajšanje kandidature. Moša Pijade je poudaril, da se vsi podpisniki ne morejo smatrati kot predlagatelji, ker samo podpisujejo listo predlagatelja, v katerega imajo zaupanje.

Po daljši razpravi je bil ta člen sprejet neizpremenjen.

Zakonodajni odbor Zveznega sveta Ljudske skupščine FLRJ je pretresal določbe zakona o volitvah ljudskih poslancev, ki urejajo volilni postopek in volilno tehniko ter zagotavljajo popolno svobodo v opredelitvi volivca in tajnost glasovanja. Skladno z določbami ustavnega zakona bodo volili z glasovnicami.

Na predlog dr. Jerka Radmiloviča naj se poskrbi tudi za to, da bodo lahko glasovali osebje in potniki na naših ladjah v ozemljskih vodah, so dopolnili člen 58 z določbo, da volilci lahko glasujejo na podlagi potrdil o vpisu v volilni imenik tam, kjer bodo bivali v času volitev. Pri teh osebah so napravili tudi edino izjemo, da namreč glasujejo osebje in potniki z ladjah v naših ozemljskih vodah v najbližjem pristanišču za kandidata dotičnega okraja, kjer glasujejo, ne pa za kandidata volilnega okraja, kjer stalno bivajo.

Dr. Maks Snuderl je zahteval, naj se člen 81 oziroma 82 predloga zakona o volitvah ljudskih poslancev dopolni z določbo, da morajo volilne komisije ob-

Obisk članov jugoslovansko-avstrijske mešane komisije v Ljubljani

Člani mešane jugoslovansko-avstrijske komisije, ki je na konferenci v Pohorskem domu pri Mariboru urejala dvojezične pravice v smislu gvoštensko-berškega sporazuma, so večeraj popoldne obiskali Ljubljano kot gosti Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije.

Sinoči so se udeležili predstave baleta »Vrag na vasi« v ljubljanski Operi, danes pa bodo sprejeti v Izvršnem svetu Ljudske skupščine Slovenije.

Vodja avstrijske delegacije višji svetnik ministrstva za zunanje zadeve dr. Edmund Krahl je izjavil, da je potekala konferenca v zelo pristranskem ozračju in da bi želel, da bi se tudi drugi problemi med našima državama urejali in uredili v enakem ozračju prisrčnosti in v duhu dobrega sosedskega razumevanja.

21 milijonov za začasno brezposelne

Beograd, 18. febr. Centralni svet ZSSJ in centralni odbori strokovnih sindikatov so dodelili iz svojih rednih sredstev 21 milijonov dinarjev za izredno pomoč začasno brezposelnim

Pred kongresom Ljudske fronte FLRJ

Komisija za izdelavo statuta Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije bo končala svoje delo v petek

Komisija za izdelavo načrta statuta Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije je v ponedeljek proučevala na svoji seji razne pripombe in predloge, ki so jih ji poslale mnoge organizacije in vodstva Ljudske fronte, kakor tudi veliko število posameznikov. Vse pomembnejše predloge je komisija upoštevala in bo v skladu z njimi izvršila potrebne izpremembe v načrtu statuta.

Pripombe in predloge komisija še nadalje prejema. To kaže, da se je razpravljanje o načrtu statu-

ta Socialistične zveze na široko razmahnilo med člani Ljudske fronte. Samo v ponedeljek je med sejo komisije prišlo večje število novih predlogov in pripomb. Komisija je sklenila, da bo svoje delo nadaljevala, ker razpravljanje še traja in se vsak dan še javljajo posamezniki s svojimi mnenji.

Komisija se bo ponovno sestala v petek 20. t. m., da bo proučila še ostale predloge in mnenja, ki bodo dotlej poslani. Zatem bo izdelala končni predlog statuta in ga predložila kongresu Ljudske fronte, ki se bo začel v nedeljo 22. februarja.

V državnem sekretariatu za narodno gospodarstvo pripravljajo več novih strokovno-tehničnih predpisov

Beograd, 18. febr. V državnem sekretariatu za narodno gospodarstvo FLRJ pripravljajo nove strokovno-tehnične predpise iz gospodarstva in lesne industrije. Pripravljajo tudi predelan zakon o gozdovih, zakon o lovu in zakon o zaščiti gozdov pred požarom.

Razvoj je pokazal, da bo treba spremeniti in spraviti v sklad z nastalim položajem mnoge strokovno-tehnične predpise. Pri tem važnem delu pomagajo sekretariatu republike in okrajne strokovne inšpekcije, organizacije društva inženirjev in tehnikov, sindikati, razni inštituti, zavodi in fakultete. Strokovno-tehnični predpisi točno določajo, kar je v zvezi s strokovno-tehničnimi problemi v procesu proizvodnje po posameznih panogah, ter urejajo upravljanje, vzdrževanje in zaščito proizvodnih sredstev in higiensko-tehnično zaščito delovnih ljudi. Ko bo to delo opravljeno, bo to tem končno odločilo zvezni izvršni svet.

S skupščine Trgovinske zbornice za LRS

Ljubljana, 18. februarja. Danes je bila v Domu sindikatov na Miklošičevi cesti I. redna letna skupščina Trgovinske zbornice za LRS Slovenijo. Ker so prejeli delegati že pred skupščino tiskano izbrano poročilo o delu zbornice v njenem prvem poslovnem letu (ustanovljena je bila lani avgusta), so prešli lahko po uvodnih formalnostih takoj na glavno točko dnevnega reda, to je na razpravo in sklepanje o poročilu upravnega odbora in njegovih odborov ter odsekov. Zivahna, mestoma celo ognjevita razprava je osvetlila vsa na področju trgovine danes izredno aktualna vprašanja. O tem bomo še poročali.

Skupščine se je udeležilo 178 delegatov, in sicer 88 iz industrije in 90 iz trgovine. Vsega ima republiška Trgovinska zbornica danes 201 člana, in sicer 94 trgovinskih in uslužnostnih podjetij, 85 industrijskih podjetij in 22 mestnih oziroma okrajnih trgovinskih zbornic. Izvolili so 17-članski upravni odbor. 5-članski nadzorni odbor in častno sodišče, ki se sestoji iz 7 članov sodišča ter 20 prisrčnikov. Za predsednika upravnega odbora

je bil ponovno izvoljen dosedajni predsednik Stane Cundeč, vodja zastopniškega biroa »Com merce« v Ljubljani.

Skupščine se je udeležilo tudi nad 40 gostov, med njimi Jovica Ranković, podpredsednik zvezne Trgovin. zbornice, tov. Kurelič, predsednik Trgovinske zbornice LR Hrvatske, tov. Zivković, podpredsednik Trgovinske zbornice LR Srbije, ing. Kremžar, podsekretar za gospodarstvo Ljudske skupščine LR Slovenije, tov. Leopold Kresc, podpredsednik MLO Ljubljana, tov. Stane Renko, predsednik republiške Gostinske zbornice in direktor hotela »Slon« ter drugi.

Delovnemu predsedstvu je predsedoval tov. Zane Deu, direktor »Slovenija-vinosa« v Ljubljani.

Svetovni kongres esperantistov bo v Zagrebu

Na konferenci esperantistov in zastopnikov različnih družbenih organizacij 17. t. m. v Ljubljani je stalni tajnik mednarodnega kongresa esperantistov g. Mason Stuttard iz Londona, ki se že dalj časa muči v naši državi, izjavil, da se bodo udeležili bližnjega svetovnega kongresa esperantistov, ki bo letos v Zagrebu, delegati 35 držav. G. Stuttard je pripomnil, da bo med tem kongresom več kulturnih in umetniških prireditvev.

Obvestilo delegatom za IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije

Obveščamo delegate in goste IV. kongresa Ljudske fronte Jugoslavije, da lahko dobe po prihodu v Beograd vsa potrebna obvestila ter kongresno gradivo v prostorih Invalidskega doma nasproti železniške postaje, in sicer začeni ob 20. februarja t. l. - Komisija za pripravo kongresa.

Obveščamo delegate in goste IV. kongresa Ljudske fronte Jugoslavije, da bo skupen odhod iz Ljubljane v Beograd v soboto 21. februarja ob 20.55. uri. Delegati in gostje iz Stajerske naj se priključijo temu vlaku v Zidnem mostu.

Kongres prične z delom 22. II. ob 16. uri.

Kongres prične z delom 22. II. ob 16. uri.

Iz pisarne sekretariata

Dokument lažnivosti in megalomanije italijanske iredente

«Bollettino di Informazioni», ki ga izdaja «Centro Studi Adriatic» v Rimu, je objavil spomenico, ki je bila izročena ameriški ministru g. Dullesu, ko je obiskal Rim. V uvodu objave je rečeno, da je ta dokument brez politične obravnavanja, ker vsebuje samo znanstvene ugotovitve.

«Znanstvena» spomenica zatrjuje najprej, da tržaška vprašanja sploh ni, temveč da je samo vprašanje jadranskega bazena, v katerem je Trst eden izmed najvažnejših središč. Jadranski bazen je sestavljen del Italijanskega ozemlja, ki ga omejujejo Apenini, Alpe, veriga Julijskih Alp, Velebiti, gorove in Dinarske planine. Onstran Julijskih Alp, Velebita in Dinare je Balkanski polotok, tostran teh gora pa se začneja evropski zahod.

Tej razlagi sledijo naslednje, seveda tudi znanstveno utemeljene italijanske zahteve: »Odstopanje ozemlja, ki pripada jadranskemu bazenu, Jugoslaviji, bi pomenil odvzem ozemlja starodavnemu civiliziranemu prebivalstvu in njegovo dodelitev prebivalstvu na nizki stopnji civilizacije, ki je še nomadsko in ki še vedno išče, kje bi se dokončno naselilo.

Neitalijansko prebivalstvo znotraj meja jadranskega bazena je rezultat barbarskih invazij, do katerih je prišlo ob razpadu rimskega imperija, potem pa tudi rezultat slavofilske, to je protitalijanske politike, ki jo je vodilo staro habsburško cesarstvo v prejšnjem stoletju, ko je na vse načine podpiralo emigracijo slovenskih množic na tujih straneh zemljepisne meje Balkana, to je v jadranski bazen.

Rešitev jadranskega vprašanja je za Italijo zelo važna, ker se Italija ne more odreči svojih zgodovinskih tradicij in svojih naravnih meja, ki so hkrati njena strateška obramba, ker Italija ne bo mogla dati nobenega prispevka k obrambi Evrope, dokler bo del njenega ozemlja pod jarmom tujcev, in dokler bo zaradi tega njena obramba prikrajšana pri dosegu strateške kontinuitete.

Iz teh razmotiranj se vidi, da bo mogla aktivno sodelovati ob pogojih enakosti z vsemi drugimi člani evropske skupnosti samo takšna Italija, ki bo obnovljena v okviru svojih naravnih in strateških meja, torej samo Italija, ki bo izpopolnjena z ozemljem, ki ji je bilo ugrabljeno med in po zadnjem svetovnem spopadu, samo Italija, ki bo postavljala sjet na stopnjo velike sredozemske sile s priznanjem njenih stoletnih pravic.

Italija je protikomunistična država, kajti ta ideologija je italijanskemu prebivalstvu in njegovemu človeškemu duhu ogabna. Sedanja Jugoslovanska država pa je po svoji naravni sestavi (!) komunistična, kar se lahko sklepa iz njene tradicionalne ureditve in iz številnih izjav njenih najvišjih predstavnikov.

Odpadništvo maršala Tita in njegov razkol z Rusijo je navadno vprašanje discipline. Na sodelovanje Jugoslavije pri obrambi Evrope pred rusko komunistično ofenzivo ni mogoče upati, ker ni verjetno, da bi se jugoslovanski komunisti mogli ali hoteli postaviti proti

premočnemu pritisku ruskega komunizma. Takša akcija bi bila tudi nasprotna njihovemu poslanstvu in naravi.

Zato predstavlja Jugoslavija v sedanjem trenutku v sestavi Atlantskega pakta naravno in spontano peto komunistično kolono in ko bi prišlo do pravega spopada med dvema ideologijama, bi Jugoslavija razpadla, da bi se potem kot ponavadi obnovila s pomočjo in pod vprgo zmogalovala.

Iz tega sledi, da je prava trd-

njava Zahoda in torej predstava Atlantskega pakta Italija, ki mora zato dobiti svoje naravne meje, ki so hkrati zgodovinske in strateške, in ker se Evropa lahko brani samo na svojih mejah, kakor se je vedno branila.

Ce Italija ne bo dosegla svojih naravnih meja, ne bo bodoči spopad na njenih vzhodnih mejah, temveč v Padski nižini, medtem ko bo Jadransko morje in torej tudi Sredozemsko morje ostalo odprto za invazijo, iz Padske nižine pa bi bila tako neposredno ogrožena tudi Francija in torej s tem srce Evrope.

Zaključek spomenice poudarja nujnost naravnih mej Italije ter obnove enotnosti jadranskega bazena, da bi bilo Italiji olajšano poslanstvo, ki ga ima že tisoletja kot branik proti azijskemu barbarstvu.

Na lažnivost in megalomanijo tega znanstvenega razlaganja ni treba opozarjati, ker je to nalogo izpolnilo popolnoma že samo besedi. Zadostovalo bi že samo poudarjanje človečanskega duha, ki pa je Italiji dovolil, da je kot prva v Evropi uvedla fašistični režim, da je s svojim imperializmom razbila nekdanje Društvo narodov in da je v zavezanstvu z nacizmom povzročila strašno drugo svetovno vojno. Ko spomenica očita Jugoslaviji odpad od Rusije ter postavlja vprašanje discipline, hoče morda s tem povedati, da se danes v Italiji zaradi stare discipline obnavlja fašizem in da je tudi italijanski imperializem tak, kakršen je bil v dolgi dobi fašizma.

Za pojasnilo porekla in izvira s to spomenico izražena italijanskega imperializma je treba povedati samo to, da so v vodstvu «Centro Studi Adriatic» bivši prosvetni minister De Gasperi jeve vlade in glavni tajnik krščanske demokratske stranke Gonnella, bivši fašistični prefekt v Trstu Cocconi ter več univerzitetnih profesorjev, parlamentarcev in višjih oficirjev. Vloge so dobro razdeljene. Oficelni predstavniki italijanske vlade s predsednikom vred se sklicujejo na tristransko deklaracijo ter objubljujejo obrambni skupnosti najučinkovitejšo pomoč, za katero sicer v zgodovini ni prav nobenega primera in dokaza, njihovi najozilji sodelavci pa tudi pod imenom znanstvenih spomenic ponavljajo ves register neugnanega imperializma.

Marksizem ni vzrok sovjetske diktature

Izjave nekdanjega voditelja komunistov v ZDA

Po sedmih letih je jasno razložil svoje poglede na sovjetsko hierarhijo in njeno diktaturo Earl Browder, ki je bil 15 let voditelj komunistov v ZDA. Po ukazu iz Moskve je bil leta 1945 odstranjen, a ko je odpotoval iz ZDA, so ga v Moskvi sprejeli in povzročili so mu vodstvo založbe raznih publikacij, ki so bile namenjene za ZDA. Na tem mestu je ostal Browder do leta 1949, potem pa se je vrnil v ZDA, ker ni mogel več prenašati razmer v ZSSR. Čeprav do skrajnosti razočaran, je doslej vedno zelo obzirno govoril o Sovjetski zvezi in njeni politiki. Urednik lista «New York Post» Joseph Lash pa je imel z njim dve dni razgovor o ZSSR in njeni politiki, iz katerega pomemno najpomembnejše podatke:

Earl Browder je naglasil, da je prekinil svoj dolgoletni molk o ZSSR predvsem zaradi sovjetske protizidovske gonje, ki se razvija

in stopnjuje do praškega procesa. Dejal je:

«Ne zarima me v toliki meri resničnost ali lažnivost obtožb v Pragi in obtožb proti zdravniškim delavcem v Moskvi, kakor me zanima sam antisemitizem v sovjetski režiji. Definicije antisemitizma pri nacistih in sovjetskih prvaki so različne, učinki obeh antisemitizmov pa so enaki. Vse obtožbe proti nekdanjim sovjetskim politikom in proti zdravniškim delavcem so politične, so značilne za resne politične situacije v ZSSR. Ta situacija je pripeljala namreč do absurda, da sovjetski voditelji podkajo zarotništvo ljudem, ki sploh ne morejo biti zarotniki. Kako naj bi na primer že blizu 80 let stari ugledni zdravniki hrepeneli po nekakšni oblasti s pomočjo zarot? Z vsemi svojimi obtožbami sovjetski režim sam sebe obtožuje. Obtožbe niso ničesar drugega kot dokaz, da hoče sovjetski režim uničiti ljudi, ki samostojno mislijo.»

«Napake sovjetskega režima sem že dolgo poznal, a skoraj do leta 1949 sem bil prepričan, da se bo iz vseh zmot vendarle našla pot do demokracije, je dejal

General Nagib o umiku britanske vojske

Katro, 18. febr. Ministrski predsednik general Nagib, ki je na inspekcijskem potovanju v področju Sueskega prekopa, je izjavil danes, da se bo že v nekaj dneh začeli razgovori glede umika britanske vojske s področja Sueskega prekopa. Nagib je dejal, da glede tega vprašanja ni nobenega načelnega nesporazuma med Veliko Britanijo in Egiptom, temveč gre samo za vprašanje, koliko časa bo umik trajal. Britanski velepo-

slanik Stevenson je imel danes daljši razgovor z egiptovskim zunanjim ministrom Favijem. Stevenson je pozneje izjavil, da sta govorila o tekočih poslih.

V glavni stan britanske vojske ob Sueskem prekopu v Fahidu je prispel šef britanskega imperialnega glavnega stana general Harding, ki je na poti v Kenijo. Na povratku iz Kenije se bo general Harding ponovno ustavlil v Fahidu.

Browder ter pristavil, da so se mu popolnoma odprle oči, ko je videl, kako sovjetski režim ravna z raznimi uglednimi sovjetskimi pisatelji, ki se niso popolnoma držali tako imenovane «linije». Po njegovem mnenju so v sovjetski hierarhiji tri skupine, ki se med seboj borijo za oblast. Te skupine so industrijsko vodstvo, oborožene sile in tajna policija, VKP(b) pa je bojišče teh treh skupin.

«Popolnoma napačno je misljenje, da je marksizem vzrok sovjetske diktature, je prav posebno poudaril Browder. »Prej bi se lahko reklo, da izhaja diktatura še iz fevdalne dobe, kakor je fevdalizem tudi vplival na ruske demokrate pred revolucijo. V deželah, kjer je industrija močno razvita, ne bi moglo priti do takih pojavov, kakršne imamo v ZSSR, kajti v starih industrijskih deželah ima socializem demokratičen značaj, v ZSSR pa so oblastniki marksizem in socializem že davno zavirali. Sovjetski socializem ne more postati demokratičen, dokler ne prenehajo nevarnosti nove svetovne vojne. Te nevarnosti izrablja sovjetski režim za stopnjevanje svoje diktature. Ameriška taktika ne more premagati sovjetske diktature, lahko pa jo samo začasno blokira, uspešno pa bo morda nastopila proti sovjetski diktaturi Evropa, ki misli marksistično. Če bo Amerika ovirala razvoj socializma v Evropi in na svetu sploh in če bo podpirala oblast Cankajsko na Kitajskem, bo s tem samo podaljševala življenje sovjetske diktature.»

Ob zaključku svojega razgovora je Browder naglasil, da režim v ZSSR še ni v nevarnosti, ker socializem v Evropi še ni dovolj močan in ker tudi nasprotniki sovjetske diktature delajo velike napake.

Predsednik indijske vlade proti blokadi Kitajske

New Delhi, 18. febr. (Reuter). Predsednik indijske vlade Nehru je danes obdobil namen, da bi blokirali Kitajsko, rekoč, da kaj takega nikakor ne bi moglo privedi do miru ali druge re-

O novem sekretarju OZN

New York, 18. febr. (Tanjug). V krogih Združenih narodov se čedalje bolj pogosto širijo glasovi, da bi utegnil biti kanadski minister za zunanje zadeve in sedanjí predsednik Generalne skupščine Laster Pearson izvoljen za generalnega sekretarja OZN. Kakor piše «New York Times», so nekatere delegacije dobile iz razgovorov s sovjetskimi zastopniki v Združenih narodih vtis, da bi Sovjetska zveza morda privolila na to kandidaturo.

Zaupnica vladi Izraela

Jeruzalem, 18. febr. (AFP). Izraelska narodna skupščina je včeraj sprejela z 79 proti 16 glasovom zaupnico Ben Gurionovi vladi v zvezi s prekinitvijo diplomatskih odnosov s Sovjetsko zvezo. Skupščina je pred tem zavrnila resolucijo skrajne leve, ki je izražala nezaupnico vladi.

Bela knjiga o Sudanu

London, 18. febr. (Tanjug). V Londonu je bila včeraj objavljena Bela knjiga o Sudanu. V tej knjigi so objavljeni dokumenti o ustavnem razvoju Sudana, med drugim tudi nova sudanska ustava. V knjigi je prav tako opisana zgodovina anglo-egiptovskih pogajanj o Sudanu od leta 1899, ko je bil sklenjen angloegiptovski sporazum o sovladanju v Sudanu.

Nemški predvojni dolgovi

London, 18. febr. (Reuter). Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva je sinoči sporočil, da bo v petek 27. februarja podpisani mednarodni sporazum o predvojnih nemških dolgovih. Sporazum bo podpisan v Londonu.

Korejsko bojišče

Tokio, 18. febr. (AFP). Letalstvo Združenega poveljstva je izvedlo večeraj okrog 700 poletov nad Severno Korejo in bombardiralo železniške proge in ceste vzdolž vzhodne obale ter cilje med Hedžujem in Cinanpojem. Letala in ladje z letalonosilk Združenega poveljstva so sinoči ponovno napadle severnokorejsko pristanišče. Vonsan na vzhodni obali. Pri bombardiranju vonsanskega pristanišča je bilo uničenih okrog 40 raznih skladišč. Tudi v Hungnamu in Tančonu na vzhodni obali Koreje so bila uničena mnoga skladišča vojaškega in drugega materiala.

V Burmi: Srečanje z azijskimi socialisti

Po «Politiki», v kateri je udeležene konferenca azijskih socialistov doktor Aleš Bebler opisal vtise svojega potovanja

(Nadaljevanje)

Tu so tudi Indoneziji. Manj jih je, toda zaradi njihovega temperamenta so bolj opazni. Njihova posebnost je, da so v ogorčeni borbi z vplivom kominforma razjasnili tudi svoja naziranja, tako da se je med njimi pojavil poseben način dela, način, ki ga odlikuje velika udarnost. Toda velike težave jim dela jezik. Medtem ko indijski delegati govorijo angleški ali uradni jezik vse konference, pa Indoneziji, ki so bili pod holandsko upravo, zelo slabo govorijo angleški in se zato ne morejo učinkovito udeleževati diskusij in razgovorov, ki so odmevali po hodnikih in salonih mestne zgradbe.

Tu so tudi Japonci. Njim jezik se bolj nagaja. Oni so sinoči velikega naroda in se, kakor vsi pripadniki velikih narodov, sploh ne učijo tujih jezikov. Japonci so se razdelili na delegacije levih in desnih socialdemokratov. Vsaka je imela samo 10 tolmača. Če je bil ta odsoten, je bila delegacija v zadregi in se je morala včasih poslužiti tolmača nasprotne delegacije. En član desne delegacije je budistični menih, tudi meniško oblečen.

Tu so tudi Arabci, Izraelci, Malajci, Pakistanci. Njih je manj, toda vseno dajajo celotni družbi svoje barve. Vse to pa v morju Burmancev — delegatov, novinarjev, sodelavcev sekretariata konference in najrazličnejših tehničnih serviso, ki so povezani z vsako tako prireditvijo. Oni so bolj tihi od mnogih drugih, govorijo z mirnim glasom in počasi, toda so neverjetno ljubeznivi in ustrezljivi. Za vsako željo kakšne delegacije ali celo posameznega delegata se najde človek iz sekretariata, ki jo izpolni. Njihova zasluga je, da se je konferenca sploh mogla vršiti, da se je mogla tako dobro nastaniti in se odvijati brez kakršnih koli motenj.

Burmanci so se trudili, da bi v kolikor je bilo to mogoče, spoznali tudi njihovo deželo in njihove probleme, pa tudi, da bi se doborili imeli. Nekega dne so organizirali izlet po reki Iravadi z luksuzno ladjo, na kateri so se peljali vsi delegati socialistične konference. Na ladji so nam priredili tudi kosilo in večerjo, v ostalem času pa so nas zabavali z narodno glasbo in igrami. Ob tej priložnosti je nastopil tudi neki pravi virtuoz na burmanskem instrumentu, ki je sestavljen iz 20 bobnov najrazličnejših dimenzij. Ko je udarjal po teh bobnih, je iz njih izhajal takšno harmonijo, da smo v prvem trenutku vsi zaženi poslušali to nenavadno glasbo. Meni se je zdelo, da glasba oponaša

svoke prirode. Če bi bil igral nekeje daleč v džungli, bi nam pričaral glasove tisočih ptic, črčkov in žab, ki se vsi izlivajo v eno samo široko pesem prirode.

Nastopile so tudi burmanske plesalke, ki z igro in pesmijo opisujejo ljudska čustva, tako ljubezenska kot o lepotah prirode. Za neko pesem sem namenoma vprašal, o čem govori, pa so mi citirali krasen opis burmanske džungle, drevja in vode, cvetja in živali.

Z ladjo smo prispeli v manjšo mesto. S tovaršem Džilasom sva šla na sprehod. Kot v samem Rangunju sva videla, da se med mestice deli na dve naselbini: ena je ob reki, sestavljena iz zelo slabih koč, ki je — tako so nam razložili — nasel-

U Ba Swe eden izmed vodilnih burmanskih socialistov, odvarja prvo zasedanje azijske socialistične konference. Na levi sedi U Ryan Nyem, eden izmed ustanoviteljev burmanske socialistične stranke, na desni pa Prem Bashin, voditelj indijskih socialistov.

noma ograjenim, brez zidu, pa stoji pisalna miza, pri kateri dela pisar, kadar je doma. Sedaj ga ni, odšel je na sodišče. Druga podobna soba je jedilnica, tretja soba je, kot kaže, otroška soba, četrta pa je kuhinja z odprtim ognjiščem. Spalnice so v prvem nadstropju. Nismo prosili, da bi jih nam pokazali, vendar smo kasneje od nekí drugi prilik videli tudi spalnico s posteljami iz bambusa.

Sprehajamo se dalje skozi mesto in vidimo neko dekle, ki z dolgo palico tolče po vejah nekega drevesa, se steguje na prste in očitno netesa ne more doseči. Na vprašanje, kaj se je zgodilo, so nam razložili, da je deklica prala perilo in da ji je vrana ukradla milo, ga odnesla na drevo in ga pustila na veji. Džilas skoči na pomoč. Dekletu vzame palico iz roke, močno udari in milo pade na tla. Dekle in njena mati se nama lepo

stališča in vse po vrsti navdušeno pozdravile iniciativo sklicanja konference, so začeli delati komiteji, in sicer trjeje: prvi za politična, drugi za gospodarska, tretji pa za notranja azijska vprašanja. Mi smo se razdelili na vse tri komiteje, tako da je v drug. Džilas delal v prvem, jaz v drugem, sekretar naše delegacije tov. Blažević pa je spremljal delo tretjega komiteja.

Nikoli mi ni uspelo pogledati v sobo, kjer je delal tretji komitej, pogostokrat pa sem šel k tovarišu Džilasu v prvi komitej, da bi se z njim posvetoval, pa tudi iz radovednosti, ker so v tem komiteju razpravljali o najvažnejših vprašanjih. Tu so sedeli vsi voditelji delegacij. Zaradi tega je bil ta komitej bolj pogosten nekakšnemu socialističnemu parlamentu, v katerem so se razlikale v mnenjih reševale na diplomatski način, to je z odlaganjem diskusije, ustanovitvijo podkomiteja, oziroma delovnih skupin, ki so iskale kompromisne rešitve in katere je potem plenarni komitej sprejemal.

Drugi komitej pa se je od prvega razlikoval. Mnoge delegacije in opazovalci, na primer predstavniki socialistične internacionale, sem niso prihajali. Število delegatov je bilo mnogo manjše, tako da je ta komitej dobil delovni značaj in označje v njem je bilo sila prisrčno. Tu so se neposredno na zasedanjih razvijale diskusije o vprašanjih, v katerih so bile razlike v mnenjih, in se je včasih zašlo v čisto teoretično razglabljanje, v katerem so bile tudi razlike v mnenjih pogostokrat zelo globoke. Kljub temu pa se ozračje ni nikdar pokvarilo, saj je ravno ta odkrita diskusija vseh različnih mnenj in iznašanje raznih stališč še bolj zblizalo delegate. Tovarišje je tu prišlo do močnega izraza.

RANGOON — ENO OD NAJVEČJH AZIJSKIH PRISTANIŠČ

Ceprav je konferenca jemala večji del našega časa tako zaradi uradnih zasedanj kot zaradi neuradnih razgovorov in diskusij, smo vendar včasih našli toliko časa, da smo skočili v mesto.

Rangoon je milijonsko mesto in eno izmed največjih azijskih pristanišč. Iz njega se izvažajo petroleji, katerega ima Burma velično, pa tudi riž in posebni burmanski les, ki se imenuje tik in ki se uporablja za gradnjo ladij in tudi za vse mogoče industrijske izdelke. Takšno pristanišče je razumljivo zelo privlačno za ljudi, zlasti še, ker je v deželi, ki ni posebno gosto naseljena. (Burma ima približno toliko prebivalcev kot Jugoslavija, je pa zato skoraj dvakrat večja, velik del dežele pa je mnogo rodovitnejši kot je naša). Zato je pristanišče in mesto Rangoon pritegnilo sto tisoče ljudi iz prerazseljenih azijskih držav, zlasti iz Indije in Kitajske. Indijci v svoji tipičnih belih oblekah so pogostjeji na vsem mestu in se bavi-

jo večinoma z obrtništvom. Kitajci pa so se naselili v glavnem v enem delu mesta, v tistem, ki je najbližji pristanišču, in žive kompaktno. Ta del mesta se tudi imenuje «kitajsko mesto». Hiše in delavnice so v kitajskem slogu, vse prebivalstvo pa se oblači na kitajski način. Ta kolonija je očitno povezana z življenjem pristanišča. Pristaniški delavci so v glavnem ljudje s kitajskimi potezami. Na sami reki ob obali je privezano na stotine tipičnih kitajskih jadrnic, v katerih živi na stotine družin kitajskih pristaniških delavcev.

Ostali deli mesta so burmanski. V nekaterih širokih centralnih ulicah so trgovski in obrtniški centri, poleg zidanih hiš pa je na stotine kolibic, v katerih so manjše obrtniške delavnice ali majhne restavracije, ali pa v njih delajo razni obrtniki, kot na primer frizerji in padarji.

V predmestjih so ulice, v katerih živi osnovna množica burmanskega delovnega ljudstva. Te ulice so zelo zanimive. Vse hiše so iz bambusa. Vgoli poslopj so iz debelih bambusovih debel, stene pa so spletenje iz tanjšega bambusa. Tudi streha je iz bambusa in pokrita z listjem. Celo postelje in ostalo skromno pohištvo je napravljeno iz bambusa. V takšni hiši si je težko predstavljati civilizirano življenje zahodnoevropskega tipa, toda na drugi strani takšna hiša nikakor ne pomeni neudobnega stanovanja, kakršno bi taka hiša predstavljala v našem podnebnju. V burmanski vročini in vlagi je taka hiša najbolj higiensko bivališče. Tudi ljudje so videti zdravi in čisti. Stalno se umivajo, tipično za njihove ulice je, da imajo na vsakihi sto korakov združenje ali celo združenje, ki v njihovi ulici vzdržuje red. V teh se zlasti zgodaj zjutraj ali pozno zvečer, pa tudi čez dan ljudje umivajo od glave do pete — otroci nagi, odrasli pa toliko oblečeni, kolikor zahteva dostojnost. Ko se umivajo, si zližejo polno vedro vode na glavo.

Nekega prostega večera sva s tov. Džilasom pogledala v kino, da bi videla burmanski film. Opozorili so naju, da to ni ravno najboljši film in da niso ponosni nanj, toda boljšega tistega dne ni bilo v kinodvoranah. Igranje v filmu je bilo dobro, pa tudi tehnično film ni bil slab. Iznenadila pa nas je vsebina filma, ki je bila zasnovana na hinduistično-budistični predstavi o selitvi duše. To je na kratko vsebina filma: možki se je oženil, toda nikakor ni mogel pozabiti dekleta, katerega je ljubil v mladosti, ki pa je umrlo. To dekle se vrača na svet zaradi njegove vroče želje. V moralnih mukah možki umre in odide na drugi svet, kjer se ponovno sestane s svojo prvo ljubeznijo. Ko sva se vračala iz kina, sva šla mimo večjih barak s knjigami. Iznenadila nas je količina kominformistične literature, in sicer ne samo «klasike» Stalina, temveč tudi najrazličnejših Zdanovov, Suslovov in drugih z raznimi tipičnih belih oblekah so pogostjeji na vsem mestu in se bavi-

Konferenca zunanjih ministrov držav evropske unije

Rim, 18. febr. Zastopnik italijanskega zunanjega ministrstva je sinočni tiskovni konferenci potrdil vest, da bo v Rimu sestanek zunanjih ministrov držav evropske unije, ki se ga bosta med drugimi udeležela tudi nemški kancler dr. Adenauer in francoski zunanji mi-

Denacionalizacija cestnega prometa v Vel. Britaniji

London, 18. febr. (Tanjug). Britanski Spodnji dom je včeraj sprejel z 296 proti 257 glasovom zakonski osnutek o denacionalizaciji cestnega prometa. Politični opazovalci v Londonu poročajo, da je šel ta zakonski osnutek nenavadno hitro skozi parlament in da laburistična opozicija ni nastopila tako ostro med razpravo, kakor so pričakovali.

Obsodba v ČSR

Dunaj, 18. febr. (AFP). Praktični radio poroča, da je sodišče v Moravski Ostravi izreklo obsodbo nad osemimi, obtoženimi, da so vohunile v prid Velike Britanije. Od devetih obtožencev sta bila dva obsojena, pet pa na dva do 25 let ječe. Sodna razprava se je začela 12. t. m.

Še daleč nismo izkoristili vseh možnosti trgovske izmenjave s Srednjim in Daljnim vzhodom

Te dni so v zvezni trgovski zbornici proučevali možnosti večje trgovske izmenjave z državami Srednjega in Daljnega vzhoda. Na posvetovanju so podala svoja mnenja tudi številna naša industrijska in druga podjetja, ki se ukvarjajo z izvozom. Nekaj naših strokovnjakov pa bo kmalu odpotovalo na Japonsko, kjer bodo s predstavniki japonske zunanje trgovine ugotovili blago in način, kako bi jugoslovanska izvozna podjetja lahko izvažala na Japonsko in kaj naj bi uvažala iz Japonske.

Ugotovljeno je bilo, da jugoslovanski izvozniki niso podvezeli doslej vseh korakov za vzpostavitev zadovoljivih trgovskih odnosov. Številke o izvozu iz preteklega leta nam kažejo, da je n. pr. bilo v preteklem letu prodano Iraku le 0,12% blaga od celotnega našega izvoza. Ravno tako je na ostale azijske dežele odpadlo samo 1,9% izvoza. Egipt je soudeležil pri našem izvozu s 3,17%, medtem ko na ostala afriška tržišča odpade samo 0,43% vrednosti celotnega izvoza.

Več diplomatskih in trgovskih predstavnikov Japonske in Jugoslavije je v zadnjem času izrazilo željo, da bi se učvrstilo ekonomsko sodelovanje. Do takega sodelovanja do sedaj ni prišlo predvsem zaradi tehničnih ovir trgovanja, pa tudi zaradi tega, ker naši izvozniki ne poznajo dovolj japonskega trga. Pred vojno je Jugoslavija izvažala na Japonsko največ surovi

aluminij, pa tudi ekstrakte za strojenje kože, katransko olje, tik pred vojno pa tudi surovo in suho kožo. Iz Japonske pa smo uvažali največ bombažne in svilene tkanine, ribjo mast in riž. Uvoz je dosegel največjo vrednost leta 1935, in sicer skoraj 30 milijonov dinarjev, medtem ko je največji izvoz — nad 16 milijonov dinarjev — bil dosegel v letu 1939 (računano v predvojnih dinarjih).

Glede na spremenjeno strukturo povojnega jugoslovanskega gospodarstva bi Jugoslavija lahko izvažala na Japonsko mehek gradbeni les, cement, skrob in dekstrin, ekstrakte za strojenje kože, pa tudi surovi aluminij. Jugoslovanski trg pa se zanima predvsem za valjano jeklo, naprave za industrijo in rafinerije, za precizne stroje in orodje, razne tkanine in drugo.

Ce sodimo po možnostih, ki so za izvoz v Indijo in sploh v dežele na tem področju sveta, bi se lahko izmenjava med nami in temi deželami večkratno povečala. V Indijo bi lahko izvažali baker, svinec, cink in njihove predelave, antimon, kavstično in omedelavo, azbestne plošče, steklo, celulozo, raznovrsten elektrotehnični material, stroje za obdelavo kovin, centrifugalne črpalke itd. Za izvoz v Pakistan pa bi prišel v poštev tudi hrastov, bukov in mehek gradbeni les, vezane plošče in drugi izdelki lesne industrije.

Naša sedanja izmenjava z Indijo in Pakistanom teče še zmerom v okviru trgovskih spora-

zumov, ki smo jih zaključili s tema državama konec l. 1948 in v začetku l. 1949. Toda naš izvoz v Indijo je dosegel leta 1949 samo 15%, izvoz v Pakistan pa samo 12%, dogovorjene vrednosti. V letu 1950 in 1951 pa je naš izvoz v te dežele padel na neznanostno vrednost 10 do 15 milijonov dinarjev. Tudi v preteklem letu niso bili doseženi nikakršni boljši rezultati.

Z OBCNEGA ZBORA DRUŠTVA ZA VARILNO TEHNIKO

Strokovno kvalificirani kadri naj zagotovijo kvalitetno varjenje

Pred dnevi je imelo v Ljubljani Društvo za varilno tehniko Slovenije občni zbor, ki se ga je udeležilo okrog 150 članov tega društva. Navzoči so bili tudi zastopniki industrijskih podjetij, visokih šol, obrtne zbornice, sekretariata za gospodarstvo in sekretariata za prosveto. Občnega zbora so se udeležili tudi trije zastopniki društva za napredek varjenja LR Srbije.

Na občnem zboru so razpravljali o vzgoji varilcev, varilskih tehnikov in inženirjev, o strokovnem tisku, raznih predpisih in o kontroli kadrov in varjenih

Tudi nekatera druga tržišča na Daljnem in Srednjem vzhodu, kot n. pr. Ceylon, Burma, Malajska, Singapur in Indonezija, ustrezajo po svojem povpraševanju našim izvoznim možnostim. Naša industrijska podjetja, ki sprodajajo na nova tržišča, morajo prav v tem času posvetiti največ pozornosti kvaliteti blaga, ki ga nameravajo izvažati, primerni embalaži in sploh vsem pogojem, ki so odločilne važnosti za ugodno uveljavitev na tujih tržiščih.

konstrukcij v podjetjih. Odobrili so proračun za letošnje leto v višini 11 milijonov dinarjev, ki bo porabljen v glavnem za opremo društvenih varilskih šol v Ljubljani in Mariboru. Dohodek bodo krili s prispevki podjetij,

ki so člani društva, z dohodki društva, z izrednimi dotacijami in, če bo potrebno, tudi z dolgoročnimi krediti. Največji problem v teh šolah je pomanjkanje varilskih strojev, ki so zelo dragi. Ustanovili so še sklad za opremo društvenih varilskih šol, v katerega so vplačala podjetja — Metalna, Hidromontaža in TAM iz Maribora ter Litostroj — 800.000 din.

Na občnem zboru so med drugim razpravljali tudi o predlogu uredbe o solanju, ter kvalifikaciji in kontroli varilcev. Ta uredba bo odprla varilcem pot do najvišje stopnje visokokvalificiranega delavca, večkratnega mojstra ali samostojnega obrtnika varilskega mojstra. Praktično in teoretično izobrazbo, ki jo predpisuje predlog uredbe, si bodo lahko varilci pridobili v društvenih varilskih šolah. Za izpite starejših varilcev, ki so si pridobili kvalifikacijo po »Začasni uredbi o pridobitvi kvalifikacije s prakso v podjetjih« (Uradni list FLRJ št. 54/52) bodo sestavljene iz strokovnjakov izpitne komisije. Člani društva so bili mnenja, da bi zado- stvovali za izpite dve taki komisiji za Slovenijo, čeprav pravilnik predpisuje za vsak okraj posebno komisijo.

Občni zbor je ugotovil tudi pomanjkanje strokovne literature, saj sta po vojni izšli le dve kraji deli, ki sta že razprodani in ki končno tudi ne ustrežata več zahtevam. Vrzel v pomanjkanju strokovne literature izpolnjuje le strok. časopis »Varilna tehnika«. Društvo je s svojimi članom razdelilo novoizdani standard »Pojmi in nazivi v varilski strojariji, s katerim je društvo položilo temelj varilskemu

V naši republici 149.000 ha melioracijskih površin

Manjše melioracije naj vodijo kmetijske zadruge

Pod pojmom melioracije razumemo izboljševanje zemljišč. Deli se na dve veji, in sicer: na osuševanje zamočvirjenih in na namakanje suhih zemljišč.

Po podatkih bivše Glavne uprave za vodno gospodarstvo je v naši republici skupaj 148.808 ha melioracijskih površin. Od tega jih je treba 60.509 hektarov osušiti, 63.111 ha namakati, 25.188 hektarov pa bomo morali najprej osušiti in šele nato namakati.

Namen vseh melioracijskih del je, povečati kmetijsko proizvodnjo. Druge napredne države povečujejo tem vprašanjem več pozornosti. Zato tudi dosegajo razmerje posevka do pridelka 1 : 16 do 1 : 20 in še več. Pri nas pa se čisto borimo za to, da dosežemo razmerje 1 : 8 do 1 : 10; le v ugodnih letih se dviga navzgor.

Občni zbor je izvolil nov društveni odbor in ustanovil koordinacijski odbor srbskega in slo-

venskega društva za varilno tehniko. Tla odbor je že na prvi seji sprejel sklep za ustanovitev Zveze društev za varilno tehniko FLRJ in za ustanovitev društva za varilno tehniko ljudske republike Hrvaške, za kar so dani vsi pogoji. Zveza društev bo tudi član Mednarodnega inštituta za varilno tehniko.

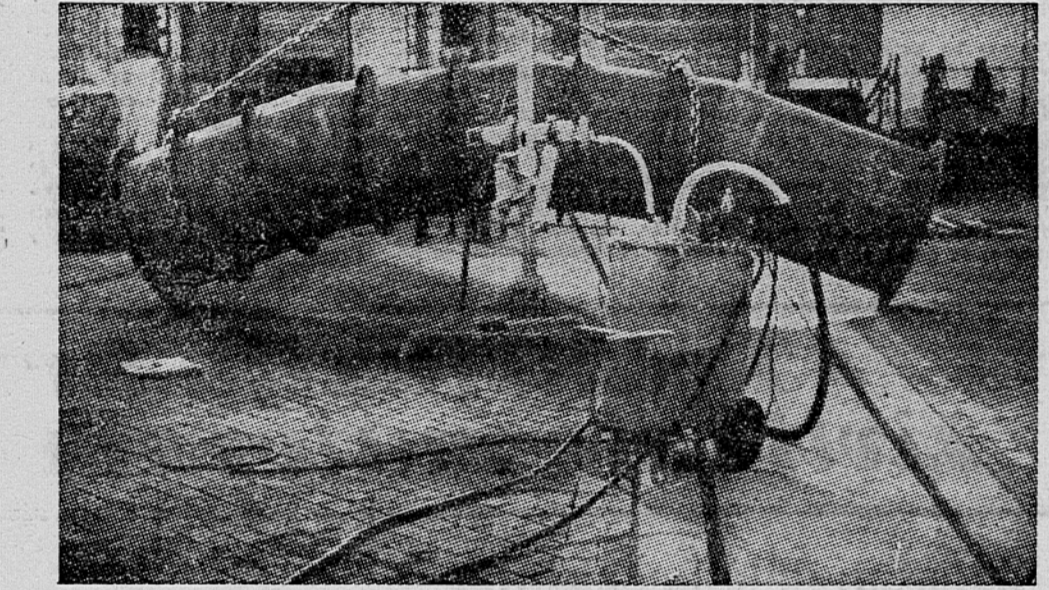
Manjše melioracije naj vodijo kmetijske zadruge. To likna meja za ta dela je postavljena zaradi tega, ker imajo kmetijske zadruge na svojih področjih ponavadi toliko površin. Seveda ne bi bilo prav, če bi to mejo postavili preveč togo, kajti prav gotovo so primeri, ko je treba na področju neke kmetijske zadruge zboljšati večje površine. So pa tudi primeri, ko imajo na manjših površinah svoja zemljišča zadrugi in iz več kmetijskih zadrug.

Kmetijske zadruge bodo lahko izvedle mnogo koristnih melioracijskih del. Cesto je treba na zamočvirjenih površinah izkopati le nekaj jarkov in zemlja bo izsušena. Kmetje bodo lahko na to sejali več vrst kultur, ki jim bodo dajale večje hektarske pridelke. Na prejšnjih kislih travnikih pa bo zrasla potema sladka krma. Med drugim bodo ustvarjeni tudi pogoji za uspešno uporabo mehanizacije.

Pri izvajanju teh del je potrebno, da se zanj zavzamejo vsi kmetje, ki imajo v tistih krajih svoja zemljišča. Seveda morajo prevzeti tudi vse obveznosti in izdatke, ki s tem nastajajo. Pojavili se bodo primeri, ko bo težko najti sporazumno rešitev in se bo več gospodarjev upiralo prevzeti obveznosti. V takšnih krajih bo treba zato ustanoviti vodno skupnost.

Naloga kmetijskih zadrug pa v izvedbo melioracijskih del še niso končane, kajti potem bodo morale skrbeti za vzdrževanje odtoknih kanalov itd. Cesto pa se bodo pojavili tudi taki primeri, ko bo treba še izvedena melioracijska dela na manjših površinah ponoviti. Zadruge bodo rabile za izvedbo teh del strokovno pomoč. Zato naj se glede na to povežejo z vodno-gospodarskimi upravami v Murski Soboti, Ptuj, Celju, Brežicah, v Ljubljani in v Novi Gorici.

Ing. K. L.

Po večdnevem preizkušanju naprav je bila v nedeljo spuščena v poskusni pogon hidrocentrala Došnica pri Demir-Kapliji. Vsi trije generatorji bodo delovali na električne energije. To je četrta hidrocentrala, ki so jo zgradili v Makedoniji po osvoboditvi. Na sliki: Kontrola varilskih spojev na tlačni cevi za hidrocentralo Došnica v tovarni metalnih konstrukcij »Franc Leskošek« v Mariboru.

Znižali so cene za popravila čevljev

Občni zbor Čevljarске zadruge v Spodnji Siški je pokazal, da v tej zadrugi pravilno gospodarijo

Preteklo nedeljo je bil občni zbor Čevljarске zadruge na Celovški cesti, ki je pokazal kaj zmote tudi majhen delovni kolektiv, če je čvrsto povezana med seboj in se ima vodstvo, ki gleda tudi v bodočnost.

Čevljarška zadruga v Spodnji Siški, v kateri je trenutno zaposlenih 27 članov, 5 vajencev ter 1 pomožna in 1 administrativna moč, je bila ustanovljena kmalu po osvoboditvi in si je v zadnjih letih uveljavila med drugim svojo prometa, kar pomeni 3.379.917 din. Razen tega so izdelali tudi 1962 parov novih čevljev v skupni vrednosti 1.107.955 din. Zadruga je pri tem ustvarila 746.059 din čistega dobička in 139.835 din sklada za prosto razpolaganje, akumulirala pa je 1.173.781 din. Prerazunano na posamezno člana zadruga pomeni to, da je vsak izmed njih ustvaril 41.145 din prometa, 27.651 dinarjev čistega dobička, 5175 din sklada za prosto razpolaganje in 61.991 din akumulacije ter prometnega dobička, medtem ko je znašala povprečna plača na leto 94 tisoč 485 din ali mesečno 7873 din na osebo.

Cisti dobiček so člani zadruge na občnem zboru razdelili tako, da so namenili 50%, v sklad za obratna sredstva, 40% v sklad za kulturo in prosveto ter 10 odstot

kov (menimo, da je to preveč) v sklad za razdelitev med zadrugiške, iz sklada za prosto razpolaganje pa so določili 40.000 din za komunalne zadeve mesta Ljubljane, 29.000 din kot prispevek za gradnjo obrtniškega doma, 10.000 din kot prispevek za delavsko prosveto društvo »Svoboda« v Spodnji Siški, 10.000 din za telovadno društvo »Partizani«, 5000 din za gradnjo centralnega delavskega kulturnega doma in 5000 din za Prešernovo družbo, ostale sklada pa bo ostal v zadrugi za nakup strojev.

Ze to da so dosegli zelo visoko stopnjo na mejo in da so tudi iz sklada za prosto razpolaganje namenili znatne vsote za javne koristi in za razširitev obrata, medtem ko njihove plače niso bile pretirane, dovolj jasno govoril o tem, da so razmere v tej zadrugi na prvi pogled izjemno dobre. V skladu z interesi skupnosti. Se posebej pa so za zdrave tendence prišlo do izraza tedaj, ko so razpravljali tudi o povenitvi delovnih uslug so se enoglasno sprejeli sklep, da bodo za tekoče leto za 10% znižali plače povzročiteljev čevljev, kar bodo njihovi potrošniki odločno zelo pozdravili.

Na občnem zboru ki se ga je kot delegat republiške in mestne Obrtne zbornice udeležil tov. Franjo Kristan, so razpravljali tudi o vprašanju istih članov zadruge, ki so bili dolga leta samostojni mojstri in zato zdaj nimajo dovolj službenih let za pokojnino, čeprav so prišli že v leta. Največ pa so razpravljali o kvaliteti svojih izdelkov, ki li mislijo letos posve- čati več pozornosti. Za predsednika je bil izvoljen član zadruga izvoljen dosedanj predsednik Leopold Pirnat.

Ne sitnarimo po nepotrebem po uradih

O tem, da dolga pot ni najboljša pot, so se prepričali kmetje Jože Bradac iz Kačič, Rudolf Svoboda iz Bradača in Franc Kranjčič iz Dan občina Divača. Pred kratkim so samre neke zvedeli, da jim namerava občinski ljudski odbor odmeriti po njihovem mišljenju previsoke davke. Zaradi tega so se skupili v Ljubljano, da se na mestnem zboru izjavijo. Tamkašnji ustavebenci so jim povedali, da se lahko pritožijo le tedaj, ko bodo imeli davčno odmero v rokah. Tako je bila njihova dolga pot zaman.

Kmalu za tem so obravnavali davčna vprašanja zborih vavčevce. Omenjeni imajo so tedaj zahtevali, da se jim davčna odmera zniža, sicer se bodo ponovno pritožili. Volivci pa so bili drugačnega mnenja. Predlagali so, da naj se Bradac zviša davek za 500 dinarjev in Svoboda za 200 din, ker je bilo ustovljeno, da posestnik take več zemljišča kot ga je ugotovila davčna komisija. Zato bodimo iskreni, ne ščimo tolažbe drugod in ne delajmo si nepotrebnih potov, ko lahko doma na zboru volivcev razlistamo razne nepravilnosti.

Dvanajst milijonov dinarjev za popravila mlekarne

Mlekarne v Ilirski Bistrici je bila ustanovljena 1896. leta. Takrat na zmogljivost je znašala 2600 litrov mleka na dan. Po prvi svetovni vojni so mlekarne zaradi pomanjbnosti mlečne proizvodnje v Reški dolini opremili s modernimi stroji. Tako se je dvignila zmogljivost na 8000 litrov. Zato je bila na Primorskem do pred kratkim ena izmed najbolje opremljenih mlekar. Ob sprostitvi obvezne oddaje mleka se je proizvodnja znatno dvignila. Zato je morala zaradi pomanjkanja mlekarne za- jeti mleko iz okolice Ilirske Bistrice, Sežane, Koprna in Izole. Proizvodnja je se tedaj dvignila na 14.000 litrov in je bila najvišja od ustanovitve naprej.

Leta 1934 je dobila mlekarna tudi stroje za proizvodnjo dragocene kazeina. Namestili so jih v Hrušici, kjer je imela mlekarne svoj takomimenovani podobrat. Lani je izdelala 22 ton tebeinnega kazeina. Vsi odjemalci so hvallili kakovost teh proizvodov. Toda stroji za kazeino je jamstvo trajalo 10 do 15 let, so že precej obrabili. Delovni kolektiv je bil zaradi tega že nekaj let zaskrbljen. Upravni odbor obrata pa si je letos zadal nalogo, da zaprosi državo za kredit, s katerim bodo obnovili stroje. Zaskrbt bodo tudi 12 milijonov din. V bodoče bodo mleko pasteurizirali, predelovali v maslo, v kazein, po potrebi pa tudi v sir. Obnova mlekarne je velikega pomena za vso Reško dolino in za Ilirsko Bistrico, kajti živinoreja je v teh krajih dokaj

Jezero Vrana na otoku Cresu — prirodna zanimivost

Sedemnajst kilometrov južno od mesta Cres na otoku Cres leži sladkovodno jezero Vrana, prirodna znamenitost prve vrste. Vodna gladina jezera je 29 m pod gladino Jadranskega morja. Najbolj čudno je to, da ima to jezero na otoku kljub temu da je komaj nekoliko km od morja, popolnoma sladko vodo. V njem žive tudi sladkovodna riba in tudi drugi sladkovodni živali. Površina jezera znaša 5,5 kvadratnih kilometrov, ima pa okrog 216 milijonov kub. metrov vode. Največja globina jezera je 84 metrov. Voda na tej globalni ima temperaturo 2 stopnje Celzija in ker je zelo pitna, bomo kmalu mesto Cres in nekateri drugi kraji na tem oto-

Se letos bomo pričeli s serijsko proizvodnjo Diesel-lokomotiv

Tovarna »Vladimir Bakarič« v bližini Samobora je še v gradnji in bo, ko bo dograjena, šestkrat večja kakor danes. V prvih dograjenih objektih že izdelujejo majhne Diesel-motorje po 7 konjskih sil, pripravljajo pa se na proizvodnjo majhne Diesel-lokomotive, ki bo imela 28 in 60 k. s. Te lokomotive bodo izdelovali po naročilu za normalno ali ozko progo.

Umetni dež najuspešnejši način borbe proti sušnim letom

V Voivodini je skoraj ena petina naše najbolje orne zemlje. Povprečni hektarski pridelki v zadnjih desetih letih nam kažejo, da je v Voivodini v nekaterih kulturah precej zaostaja za hektarskimi pridelki v drugih državah na primer v Nemčiji, na Danskem, Češkoslovaškem, kjer se poslužujejo v večini s sodobnih agrotehničnih ukrepov. Na osnovi pregledov povprečnih hektarskih pridelkov za več let nazaj, pa bi bilo napacno sklepati, da so nizka povprečja hektarskih pridelkov v Voivodini izključno posledica zaostale agrotehnike. Sleherni deževno leto je namreč v Voivodini in drugod tudi izredno rodovito. V Voivodini se pridela na primer na enem hektaru: pšenice od 14 do 44 metrskih stotov, sladkorne pese od 106 do 440 metrskih stotov, detelje lucerne od 35 do 106, koruze od 16 do 106 metrskih stotov. To kaže, da bi se spremenil način obdelovanja. Najvišje hektarske pridelke nam dajejo naša polja edino v deževnih letih. Iz tega je razvidno, da nam predvsem sušna

vlaže v zemlji. Zato gledajo naši kmetje še vedno z nezanimanjem na vse te ukrepe, kajti dobre žetve so še vedno preveč slučajne. Sedem let nazaj, torej najbolj ogrožajo naša plodovita polja. Pomanjkanje vlage, ki jo občutimo leto za letom, nas silijo, da takoj začnemo zlasti v Voivodini z urejevanjem namakalnih naprav. Treba se bo odločiti ali za površinsko namakanje ali za umetni dež. Borba z vremen-skimi pogoji je posebno v Voivodini bolj važna, kakor borba za modernizacijo obdelovanja, čeprav je seveda potrebno oboje hkrati. Z namakanjem dosežemo dvakrat do trikrat večje hektarske pridelke. Kanadska poskusna polja nam najbolj zgovorno pričajo, da je vredno namakati tudi žitna polja, za katera to nemimo pri nas, da bi bilo to nerentabilno. V preteklosti je bilo v naši državi storjenega prav malo za namakanje naših najbolj rodovitnih polj, četudi imamo ugodne pogoje za razmeroma ceno-namakanje. V naši državi je okrog 1850 vodnih tokov daljših kakor 10 km. Če bi ob teh vodnih namakali z vseh zemljišč obih bregov v širini po 500 m, bi to predstavljalo površino 1,8 milijona. Dolžina vseh rek v Voivodini je 972 km. Površina plonljivih prekopov 295 km. Samo z namakanjem enega ali dveh kilometrov na obeh straneh teh rek in prekopov bi lahko dobili okrog četrt do pol

milijona hektarov zemljišč, pri katerih se nam ne bi bilo treba bati za pridelke tudi v najbolj sušnih letih. V nekaterih državah morajo izdajati ogromna materialna sredstva za ureditev velikih namakalnih naprav; nam je bila narava bolj naklonjena, pa tega ne izkoristimo. V Voivodini je danes urejeno smotno namakanje v Čoki, kjer je še skoraj 20 let cel sistem naprav za namakanje 3000 na (dejansko namakajo samo 815 ha). V Čoki namakajo z reko Tiso v obliki umetnega dežja, torej na najsodobnejši in naje- nejši način. Namakalne naprave so tudi v nekaterih drugih področjih Voivodine, toda te so majhne in maloštevilne. Zor- nebnaškata vodna skupnost v Kikindi se bavi z načrti za namakanje več 10.000 ha zemljišč v severnem Banatu po zaledu Čoke. Na ta način bi lahko največjeje uredili namakalne naprave tudi v Panče- vačkem Ritu pri Beogradu, pa tudi vzdolž vseh naših rek. Zanimivo je, da se dva osnovna načina namakanja polj, to je površinsko namakanje (voda se preliva v obliki curka po splaniranih zemljiščih) in umetni dež (voda črpano in pod pritiskom razpršimo v kapljice) medsebojno zelo razlikujeta v stroških investicij, v obratova- nju in vzdrževanju, v potrošnji vode ter vplivih na zemljišča in rastline.

Čeprav je v naši državi dovolj vode in bi se na videz lahko mirne duše posluževali tudi površinskega namakanja, se v večini primerov izračun ne bi najbolj obnesel niti v Voivo-

do je časa glavnih kmetijskih fa- raonov. Nizova epiplanske značil- nosti, so velika poraba vode, maten obseg zemeljskih del, drago vzdrževanje, razen tega pa na uniči ta način namakanja, pri katerem se poslužujemo predvsem gradnje kanalov, znat- ne površine plodnih zemljišč. Za umetni dež rabimo od dva- krat do dvajsetkrat manj vode. Ni treba planirati zemljišč, iz- gube orne zemlje so zelo majh- ne, da bi čimprej uredili namakal- ne naprave ob prekopu Beždan —Bečej, predstavljajo pravilno pot v izkoriščanju obstoječih možnosti. Toda so še drugi na- čini namakanja iz vodnjakov, jezer, izza velikih nasipov itd. V ZDA namakajo na primer iz 60.000 vodnjakov, v Indiji na- makajo iz vodnjakov okrog dva milijona hektarov. Tega načina se poslužujejo tudi v Egiptu in Palestini. Na to bomo morali misliti tudi pri nas, ker so za namakanja iz vodnjakov po- trebne razmeroma majhne in- vesticije. Gradnja se lahko od- vira hitro.

Prav gotovo bodo pri izbiri načina odločili investicijski stroški za namakanje enega hektara. Za ureditev površins- skega namakanja je treba skopati na primer od 100 do 200 kub. metrov prekopov in nasi- pov. Splaniirati je treba od 200 do 600 kv. metrov zemljišča, vgraditi okrog 400 kub. metrov betona, da ne omenjamo drugih še obsežnejših sezonskih del. Stroški bi znašali na 1 ha od 150.000 do 250.000 din. Pri ureditvi namakalnih naprav za umetni dež se stroški znatno- šajjo skoraj za polovico. Odvisni so seveda od tega, za kakšen način bi se odločili: za prenos- ni, polprenosni umetni dež ali za namakanje na enem mestu. Naša industrija nam nudi že veliko izbiro naprav, ki jih po- trebnemu za namakanje z umet- nim dežem. Črpalke izdelujeta tovarni »Jastrebec« v Nišu in

»Titovi zavode« v Skoplju. Re- ška industrija izdeluje potrebne dieselmotorje sedmih konjskih moči. Elekirarne v Srbiji imajo še neizkoriščeno zmogljivost, ki bi prišla v poštev za nama- kanje okrog četrt milijona hek- tarov, to je za površino nek- kajkrat večjo od Pančevačkega Rita, ki meri okrog 30.000 ha. Tudi ureditev posevnih ne bi predstavljala posebnih težav. Domača mlada industrija del- jevala polj z umetnim dežem »juvidura« v, s katerimi bo- mo lahko prebrdili morebitno pomanjkanje jeklenih ali alumi- nijskih cevi. Še najbolj bi se verjetno obneslo zabetne ce- mentne cevi, ki jih izdeluje to- varna cementa in saloničnih iz- delkov v Anhovem. Spričo ne- izkoriščeni zmogljivosti v tej tovarni proizvodnje anhovske tovarne še prav posebno pomena za napredek našega kmetijstva. Umetni dež ima pred površinskim namakanjem tudi to prednost, da je vzdrževanje naprav skoraj za četrtino ceneje. Omeniti je treba tudi to, da se je odločila Italija, dežela z ure- nego hidrotehniko, kjer so se posluževali sprva predvsem po- vršinskega namakanja, za na- makanje pa so se posluževali de- žem v izmeri enega milijona hektarov. Dejstvo je, da nama- kanje z umetnim dežem vse bolj izpodriva površinsko nama- kanje in da smo se pri nas za umetni dež vse premože zani- mali.

IZ KNJIGE VLADIMIRA DEDIJERA O ŽIVLJENJU IN DELU MARŠALA TITA

KAJ JE VIDEL TITO, KO JE BIL PRVIC V MOSKVI

Delo Josipa Broza Tita v Kominterni — Referent za Jugoslavijo v Balkanskem sekretariatu — Zahteve jugoslovanske delegacije na kongresu Kominterne, naj postane Tito član Izvršnega komiteja Komunistične internacionale

V dvanajstem poglavju svoje knjige o življenju in delu maršala opisuje Vladimir Dedijer, kako je prišel Josip Broz prvič v Moskvo, kaj je tam delal in kako je sodil o razmerah v Sovjetski zvezi. Govori tudi o razmerah v CK KPJ, ki je bil takrat na Dunaju in ki niso bile najboljšje. V začetku pravi:

Po štirinajstih letih je Tito ponovno stopil na tla Sovjetske zveze. Podrugo desetletje med njegovim prvim bivanjem v Rusiji v času vojne in revolucije in sedanjim njegovim prihodom v ZSSR je bilo zanj izredno bogato izkušnje, ki jih more pridobiti samo delavski borec, krepko povezan s svojim ljudstvom in do kraja vdan stvari revolucije. Tito je sedaj prišel v Rusijo kot zrel človek dvainšestdeset let. Za seboj je imel leta vztrajnega političnega in organizacijskega dela, med uporniki kmeti v severni Hrvatski, med delavci v ladjedelnici v Kraljevcu, v tovarnah in delavnicah v Zagrebu, Smederevski Palanki, v vodilnem partijskem organu v Zagrebu, po policijskih aretacijah in gladovnih stavkah v raznih partijskih in sodnih zapori, po petih letih ječe v Lepoglavi in v Mariboru. Vse to je udarilo pečat in vplivalo na izoblikovanje njegovega lika.

Širil svoje znanje v vojaških zadevah. Drugače sem izven pisarne in stanovanja malo hodil po Moskvi. Izjema je bil »Boljšoj teater«, kjer sem videl izreden balet in poslušal dobre opere. Pa tudi to ni bilo pogosto, vsega nekajkrat.

ČLAN BALKANSKEGA SEKRETARIATA

Ta predlog CK KPJ je bil sprejet in Tito je prevzel svojo novo dolžnost kot član BLS (Balkanskega sekretariata), kakor so to zaostopar skrajšano imenovali, kot referent za Jugoslavijo. Vse delo v kominterni se je razvijalo preko sekretariata za posamezne kraje sveta, tako imenovanega »Ländersekretariata«. Tedaj so v Kominterni poleg ruskega uporabljali tudi nemški jezik in je bil na vseh dokumentih arhivski pečat v ruskem in nemškem jeziku. Ko je bil Tito v Moskvi, je bilo pet sekretariatu: Balkanski, srednjeevropski, zahodnoevropski, skandinavski in vzhodni. Balkanski sekretariat je obsegal države Balkanskega polotoka (Jugoslavija, Grčija, Bolgarija, Romunija in Albanija). Na čelu vsakega sekretariata je bil po en član Prezidijske Kominterne. V tem času je balkanski sekretariat vodil Nemec Wilhelm Pick. Pred njem je bil na čelu tega sekretariata Bela Khun, vodja madžarske komune iz leta 1919, vendar pa je bil s tega mesta odstavljen in kasneje aretirani. Vsaka partija je imela v sekretariatu svojega zastopnika, čigar funkcija je bila pretežno politična, in svojega referenta, čigar funkcija ni imela tako izrazito političnega značaja. Vse odločitve sekretariata so bile konzultativne značaja. Šele, kadar je to odločitve potrdil predizid Kominterne, po postale direktivne.

JOSIP BROZ PRVIC V MOSKVI

To je bilo prvič, da je Tito prišel v Moskvo. Med vojno in revolucijo ga pot ni privedla v Moskvo. Tito se je javil po prihodu v hotel »Lux« blizu Puškinovega trga, v ulici Gorkgea, glavni magistrski Moskve, zastopniku KPJ v kominterni Vladimiru Copiču, katerega je poznal že od prej z Dunaja. Tito se je nastanil v »Luxu«. V njem je stanovala večina funkcionarjev Kominterne. Istega večera je prišlo veliko strelivo Jugoslovancev, ki so bili v Moskvi, da bi slišali od človeka, ki je šel prišel iz Jugoslavije, sveste vesti. Mala sobica je bila prepolna ljudi. V hotelu »Lux« v četrtem nadstropju je Tito stanoval ves čas svojega bivanja v Moskvi. To je star hotel s petimi nadstropji in več depandansami. Sobe so v splošnem zelo majhne, a v pritličju je bila restavracija, v kateri so se hranili prebivalci tega prostornega hotela. Razen tega je vsakdo imel navadno v sobi špirtni ali električni kuhalnik, na katerem si je pripravil lažjo večerjo ali čaj. Ob vstopu v hotel, na desni strani veže je bil tako imenovani »stol propuskov«. Tu so se javljali vsi, ki so prihajali v to poslopje, da bi dobili propustnico. Brez te propustnice ni mogel nihče priti v hotel, čeprav je bil tudi njegov stalni gost. Nekemu Jugoslovancu, ki je stanoval v tem hotelu, se je pripetilo, ko je spremljal svojega gosta, da je pozabil vzeti s seboj svojo stalno propustnico. Gosta je spremil do ulice, ko pa se je hotel vrniti v hotel, ga niso spustili vanj, čeprav so ga stražniki na vratih dobro poznali, ter je moral po telefonu zaprositi v svoje nadstropje, da mu je eden izmed sostanovalcev prinesel propustnico.

ŠTUDIJ VOJAŠKE LITERATURE

Titova pisarna v Moskvi je bila v poslopiju Kominterne, v ulici Mohovaja, nedaleč od Rdečega trga, nasproti sedanje velike Leninske knjžnice. To je bilo starinsko poslopje z več nadstropji. Kasneje je bila Kominternina preselila v novo hišo na periferiji Moskve.

Navajen samote v ječi, sem se malo gibal po Moskvi, pripoveduje Tito. Iz pisarne sem hodil v svojo sobo v hotelu »Lux«. Skrbel sem, da bi svoje bivanje čim bolj koristno uporabil. Vse knjige, do katerih nisem mogel priti v ječi, sem imel sedaj na razpolago. Nekateri tovariši so mi predlagali, da bi bilo bolje zame, če bi hodil v kak teoretični tečaj. Medtem pa sem bil mnenja, da se bom mnogo več naučil, če bom sam delal. Vsa človeka najbolj občuti, kaj mu je najbolj potrebno, pa sem izbral prav ono literaturo, ki bi najbolj prikladno izpopolnila mojo izobrazbo. Največ pozornosti sem posvetil študiju ekonomije in filozofije. Resno sem se tudi lotil študija vojaške literature ter sem čital predvsem izmed ruskih pisateljev Frunzeja, zatem pa zlasti nemške klasike, Klauswitzja in druge. Tako sem med svojim bivanjem v Moskvi v mnogem raz-

JOSIP BROZ IN EDVARD KARDELJ PREDAVATA V MEDNARODNI LENINSKI ŠOLI

V prostem času je imel Tito tudi predavanja v Mednarodni leninski šoli, kakor tudi na KUHMZ (Komunistični Univerzi nacionalnih manjšin zahoda). Leninska šola je bila namenjena za izobrazbo višjega partijskega kadra iz tujih dežel. Imela je tri tečaje: kratkoročni, ki so trajali leto dni, zatem višji za dve leti, in aspirantski, ki so trajali dve leti. Slušaitelji iz vsake dežele so bili v posebni skupini, ki so se označevale s črkami. Jugoslovani so bili zbrani v skupini s črko S ter jim je Tito predaval o sindikalnih zadevah. Za vsako predavanje je dobil honorar 20 rubljev od ure. Jugoslovani so bili v KUHMZ. V prvem času je bila ta ustanova namenjena Ukrajincem in Belorusom, ki so živeli izven mej ZSSR, pozneje pa so prihajali v to univerzo tudi pripadniki drugih narodnosti. V Moskvi je bil tedaj v Leninski šoli Edvard Kardelj, ki je imel psevdonom Birk in je pogosto prihajal k Titu. V prostem času je imel Kardelj v KUHMZ predavanja o zgodovini Kominterne.

O svojem bivanju v Moskvi pripoveduje tovariš Kardelj: »Iz Jugoslavije sem prišel ilegalno v ZSSR v novemburu leta 1934 in prišel v Moskvo 1. decembra. V Moskvi sem najprej končal kratkoročni tečaj v Leninski šoli, potem pa sem predaval v Leninski šoli in v KUHMZ o zgodovini Kominterne in prav tako o zgodovini VKP(b) ter partijski izgradnji. V Moskvi sem ostal do srede januarja 1937. Stanoval sem na Volkonki, v ulici Voronskega, najdlje pa v ulici Hercena... S tovarišem Titom sem se srečeval tudi pogosto. Bil je to človek, s katerim sem se v Moskvi največ in najbolj pogosto družil. Pritegnil me je v delo v raznih komisijah Kominterne, tako da sem imel vpleten v predstavištvo naše Partije.

Na VII. kongresu Kominterne

V začetku leta 1935 so bile v Moskvi velike priprave za VII. kongres Kominterne, ki naj bi pomenil prelomnico v delu komunističnih partij v svetu. Na kongresu je bilo kot osnovno vprašanje postavljena izgradnja Ljudske fronte v boju proti fašizmu. O tem je imel referat Dimitrov, referat »Naloge Kominterne v zvezi s pripravami imperialistov za novo svetovno vojno« pa je pripravil Palmiro Togliati — Erco-li. Kongres je bil v palači Profsojuzja, v dvorani s kolonadami. Stalini je prisostvoval samo slavnostni otvoritvi. Z njim je bil tudi Jezov, ki je bil na tem kongresu izvoljen za člana izvršnega komiteja Kominterne, pa je potem izgubil čred sledu.

Tito je bil član jugoslovanske delegacije in je tedaj prvič videl Stalina. Jugoslovanska delegacija je imela 7 članov. Iz zapisnika de-

legacije je razvidno, da je bil na seji 27. julija za predsednika delegacije izvoljen Gorkič, za sekretarja pa Tito. Na seji 14. avgusta je bilo postavljeno vprašanje kandidata za izvršni komite Komunistične internacionale (IKKI). Iz šeste točke zapisnika se je razvidno, da je delegacija sklenila predlagati Tita za člana IKKI, sekretarja partije Gorkiča pa kot kandidata za člana IKKI. Ta sklep je bil sprejet na zahtevo delegatorov iz Jugoslavije.

Medtem pa ta predlog delegacije iz Jugoslavije ni prijal funkcionarjev Kominterne, ki so želeli za člana izvršnega komiteja Kominterne Milana Gorkiča. Tako je jugoslovanska delegacija morala izpremeniti svoje prejšnje stališče, kar je delegate iz Jugoslavije silno razočaralo. Videlo se je, da Kominterni ne spoštuje demokratičnih načel.

TITO O SVOJIH VTIŠIH IZ SOVJET-SKE ZVEZE

Po kongresu Kominterne je Tito skupno z delegacijo napravil izlet po Sovjetski zvezi. Obiskal je kolhoze in tovarne.

Kakšne vtise je tedaj dobil o Sovjetski zvezi? Ali je tedaj videl to, kar danes vidijo v Sovjetski zvezi? O tem sem se nekoč razgovorjal s Titom jeseni leta 1951, ko je potoval v Zagreb, da bi govoril na II. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije:

»Bil sem tam dovolj časa, da bi mogel dobiti določeno sliko. Bil sem tudi v času revolucije; videl sem, kakšni so bili pod carskim režimom delavci in kmetje. Bil sem leta 1935 in 1936. Po kongresu Kominterne sem napravil z jugoslovansko delegacijo daljše potovanje po ZSSR. Obiskal sem velike tovarne, kolhoze, bil sem na Uralu, v krajih, v katerih sem bival v času ujetništva in revolucije. Videl sem mnogo tudi, dokler sem bil v Moskvi. Dokler sem tam delal, sem spoznal razne stvari, ki ne veljajo. Videl sem mnogo kancerizma in hinavščine. Razgovarjal sem se s kolhozniki. Videl sem, kako je hotel neki kolhoznik nekaj povedati, pa ga je tovariš iz skupine sunil s komolcem. Ljudje v Moskvi so se nekako odstranjevali drug od drugega, bali so se govoriti, vsak čas so bile aretacije, pa so bili zatem aretirani tudi oni, ki so dotle izvrševali aretacije. Ljudje so izginjali čez noč; nihče ni smel vprašati, kam so bili odvedeni. Videl sem mnogo, mnogo krivic. Pozvali so na milico nekoga jutra jugoslovanskega delavca, ki je živel dolgo let v ZSSR in delal v tovarni, ter njegovo ženico, pa so jima sporočili, da je on obsojen na izgon za 8 let v severno Sibirijo, ona pa za pet let v južno. Niti v stanovanje se nista mogla vrniti po stvari, temveč sta bila poslana naravnost v Sibirijo, nihče pa ni smel vprašati, kaj sta zakrivila. Aretacije so segale tudi do samega Dimitrova. Pred organi NKVD je v njegovem stanovanju skrival njegov zet Vilko Cervenkov, da bi ne bil aretirani... Vse to sem tedaj videl. Toda vzroki vsega tega mi niso bili toliko jasni kakor sedaj, ker je sedaj vsa zadeva šla mnogo dlje. Toda moja revolucionarna dolžnost mi je tedaj nalagala, da tega ne kritiziram in da ne podpiram tuje propagande proti tebi deželi, ker je bila ZSSR tedaj edina država, v kateri je bila izvršena revolucija in v kateri naj bi se zgradil socializem. Menil sem, da ni treba voditi propagande proti tej državi, temveč, da je moja prva dolžnost, da vodim propagando v svoji državi za socializem. Morda bi mi mogel kdo očitati, da nisem imel poguma. Ne. Mislim, da ne more nihče reči, da pri nas ni poguma. V meni in mnogih izmed nas je živela v onem času edina misel: storiti ničesar, kar bi moglo škoditi celotnemu nadaljnemu razvoju mednarodnega gibanja. Kalilo mnogo tovariši, sem tudi jaz mislil, da je to samo prehodna noč, da je treba, da se bo postopoma uredila. Zlasti, ker sem bil v Rusiji v času carizma in sem videl, kako je bilo vse to grozno in bedno. V meni je bil velik odpor proti temu, kar sem videl, toda ruske komuniste sem opravičeval z težavami, dasi je od oktobra 1917 minila že precej dolga doba, nad 17 let...«

PARTIZAN Uspehi v ljutomerskem okraju

Mreža telesovzgojnih društev v ljutomerskem okraju je tako razpletena, da zajema vse večje kraje. Mnoga društva pa bodo svojo aktivnost še razširila na manjše vase z ustanovitvijo telesovzgojnih čet. Na dosežkih obnih zborih je socializem nad 1000 najbolj vnetih fizkulturnikov. Društva so v svoje vrste vključila nad 2000 pripadnikov. Navajamo nekaj vtisov z obnih zborov posameznih društev:

V ZELEZNIH DVERIH Na ustanovnem občnem zboru je sodelovalo 42 mladincev in tudi nekaj starejših združevalcev v mnogih krajih, ki so sklenili z aktivnim delom v društvu »Partizan« povečati svoje delovne sposobnosti pri težkem vsakodnevnem delu v vinogradih. Mladinci in mladinke so že vadili v zadržanih dvoranah, kjer imajo namenjeno telesovzgojno orodje. V bodoče bodo te vrste pomnožili s pionirji. Zadržka tudi društvu vsestransko pomoč.

V IVANJKOVCIH V društvu »Partizan« je nad 90 mladine, predvsem iz vrst vinogradnikov in združevalcev iz Jeruzalemskih gor. Zadržka po novemu društvu omogočila delo v zadržani dvorani in dodelila prostor za telesovzgojo. Tudi finančno pomoč za nabavo najnujnejšega orodja bo delno priskrbelo združenje. Mladinci in mladinke pa bodo obiskali vadišelski tečaj in se usposobili za vadijete.

Nič kaj razveseljiva pa ni bilanca dela na Jesenščem je v začetku prinesla prav lepe uspehe. V telesovzgoji je prihajalo čedalje več pionirjev in mladine, ki so se pod vodstvom maloštevilnih toda sposobnih vadijetev pridno pripravljali za prireditve. Rezultati močnega dela so se pokazali zlasti na okolišnih akademskih doma in v okoliških vaseh, kjer so bili gledalci navdušeni. Za dosežen uspeh pionirjev smajalo največ zastop. Talerjeva, Anonjšič, Svetlin, Iskra, za strokovno usposobljenost ženske in moške mladine pa Petič in Pristov. Če bodo jesenjski mladinci in mladinke nadejati z zbudim delom, bodo na letošnjih jubilejnih prireditvah prav gotovo posegli v borbo za najboljša mesta.

V VINSKIH VRHOVIH Pod istimi pogoji kot v Ivanjkovcih so tudi v Vinskih vrhovih 10. tega meseca ustanovili društvo »Partizan«, v katerega se je vključilo 41 članova. V novo zrajenju združeni dvorani bodo uredili telesovzgojno in nabavili najnujnejše orodje. S pomočjo učiteljskega kolektiva, ki se je v celoti vključil v društvo, bodo reševali vadišelske vprašanja. Na občnem zboru so zvolili za predsednika tvoj. Slavka Stamparja, ki bo kot zkušeni telovadec lahko uspešno vodil društvo k uspehom.

Redni občni zbor je pomladni društvo »Partizan« v Cenu, saj ima vključiti v svoje vrste številna mladina kmetijske mladine. V zadržnem domu, ki ga že leta uporabljajo kot telovadnico, se je zbralo okrog 100 članov. Zaradi nekaterih nedelavnih odbornikov društvo ni doseglo vidnejših uspehov. Za predsednika so zvolili prvica Ivanovičja društva in dobrega gospodarstvenika kmetijske zadruge tvoj. Jožeta Peterko. Društveni občni zbor je sprejel sklep, da hočejo v tem letu postati zopet najboljšo reško društvo v državi, kot je bilo v letu 1949.

Kot vzorni ustanovitelj društva v Vidmu so se posebno izkazali starejši telovadci, ki bodo prišli za vodniške vajeti. Med 120 člani je do-

Napake bo treba popraviti

Nič kaj razveseljiva pa ni bilanca dela upravnega odbora, ki ni znal vključiti v svoje vrste številna mladina iz delavskih vrst. Pri čemer je kajpada pozabljala na eno svojih najosnovnejših nalog, na množnost. To se je navezavalo pokazalo tudi na nedavnem občnem zboru, ki se ga je udeležilo le 50 članov. Rezultat takega dela je bil ta, da se je v društvo vključilo lanj samo 50 novih članov.

Občni zbor je priznal vsem delovnim članom njihove uspehe, hkrati pa je gojal vse napake in pomanjkljivosti. Nova društvena uprava bo morala krepko prijeti za delo, če bo hotela v jubilejnem letu slovenske telovadbe doseči začel na napredek telesne vzgoje na Jesenščem.

ŠPORT Se nekaj podrobnosti s plenuma košarkarjev

Koškarji smo že poročali, da je bil pred dnevi v Beogradu plenum košarkarske zveze Jugoslavije, na katerem je bilo sprejetih več pomembnih sklepov, ki pa po poročilu Tanjuga niso bili povsem končni. Niti dopolnili nismo objavljamo v naslednjem še nekaj zanimivosti. Z zvezi z osvojenim predlogom o enotni zvezni ligi ki bo štela 12 članov, je delegat Hrvatske Volžar dejal, da zaradi izredno slabega finančnega stanja Zastar, Lokomotiva in Monter (razen Mladost) ne bodo mogli sodelovati v tej ligi. Kolikor hrvatska zveza na svojem novem plenumu ne bo sprejela tega predloga bo po sklepu v Beogradu tretji zastopnik slovenske (brez kvalifikacijskih tekem) v zvezni ligi mariborski Branik.

Nadalje je bilo sklenjeno, da mora imeti vsak član zvezne lige vsaj dva mladinska mladinke in po možnosti še pionirje. V nasprotnem primeru ne more sodelovati v državem prvenstvu oziroma gostovati v inozemstvu.

Glade ženske košarkarje, ki je slabo razvija, je bilo sklenjeno naj se domačih igriščih večkrat pri-

rejejo mednarodni turnirji, kajti zvezne lige zaradi finančnih razmer ne bo.

Začetek državnega prvenstva bo 2. maja jesenjski del pa se bo začel 9. avgusta. Kvalifikacijske tekme vstop v zvezno ligo bodo v dneih od 16. do 18. aprila verjetno v Mariboru (samo za klube zahodne skupine).

Delegati Slovenije so se dotaknili problema tudi športne panoge v coni A in B Svobodnega tržaškega ozemlja. Cona A ima samo enega, cona B pa štiri klube. Sprejet je bil predlog, da bosta oba cona združeni v podzvezo s sedežem v Kopru.

Zanimivi je tudi sklep, da neaj klubi odhajajo gradivo, ki so ga ali belona, kakor jih imajo v inozemstvu ker se betonski, stardion laže vzdržujejo kakor sedanja igrišča.

Plenum je sklenil tudi to, da bo skupščina drugo leto, vsako leto pa bo samo plenumu. Košarkarska zveza Jugoslavije, ki bo odzidek samo koordinacijsko telo bo uvedla za vse košarkarje svoj znak.

bro zastopane kmetička mladina. V društvu bodo aktivni tudi učitelji, ki so polnoštevilno vključeni v društvo. Sklenili so urediti za telovadnico Gubčev dom, ki ga bo občina verjetno odstopila društvu.

V RAZKRIZJU Na ustanovnem občnem zboru je 70 članov sklenilo aktivno poseči v delo društva, čeprav nimajo vseh pogojev. Dosej so gojili odbojko, atletiko, plesanje in smučanje, v novem društvu pa bodo program dela razširili in izpopolnili. Mladina upa pod vodstvom predsednika tvoj. Kutnjaka doseči v društvu svoj namen. V tem letu hočejo zgraditi dvorano, ki jo bodo souporabljali z ostalimi organizacijami vasi.

V GORNI RADGONI Društvo je svečanost rednega občnega zbora praznovalo z dobro pripravljeno akademijo, ki jo je vadišelski zbor pod vodstvom načelnika Franca Poltovičja pripravil z 12 točkami in okrog 100 nastopajočimi. Redni občni zbor je analiziral najvažnejše uspehe društva, ki je na glede na to, da ni imelo primerno telovadnice in osialih naprav in opreme sledenja in številnih nastopih izven kraja in pripravil prireditve doma.

V RADENCHI Na ustanovnem občnem zboru društva »Partizan« se je zbralo le 35 članov. Kljub slabim pogojem je odbor takoj začel z delom. Po 14 dneh obstoja društva so pokazali člani uprave in nadzorne odbora svoje sposobnosti. Najeli so dvorano in jo uredili ter začeli zbirati orodje. Redna telovadba je že v teku.

Zniderž Tone

V Oplotnici pravilno delajo

Telovadnica v Oplotnici je vsak dan polna mladih telovadcev, ki se pripravljajo na svojo akademijo 23. februarja in 1. marca. Vselej je pogledati v dvorano, kjer se pridno vadijo prav vsi od najmlajših do članov in članice. Osem oddelkov s 150 telovadci je dokaz pravilnega dela društva. Le ima svojo telovadnico, voditelj v delavskem klubu Cezlak, kjer deluje 40 telovadcev.

ŠPORTNE ZANIMIVOSTI V KRAJKEM

Jugoslovanski študenti so prejelv svojo udeležbo na svetovnih študentskih igrah ki bodo v dneih od 3. do 8. marca v St. Moritzu.

Dvigalce uteži Norbert Schramm (ZDA) je na treningu dvignil nad glavo 197,5 kg, kar je do sedaj največja teža, ki jo je kdaj koli kdo dosegel. Dviganje pa ni bilo izvedeno na predpisani način zato tudi ne bo priznano kot nov svetovni rekord.

Na smučarskem prvenstvu Avstrije je zmagal v boskih disciplinah Schuster pred Stolzner, medtem ko je Mottner šele na petem mestu. V tekmovalni zenski je pred Maringerjevo v teku je zmagal Rafreider.

Državni prvak Čileja za leto 1952 je Everton z 48 točkami, drugi pa je Colo-Colo s 45 točkami!

Boksalški Polietarac iz Zagorja so po neuspehu srečanjih v Brežicah in Mariboru preteklo nedeljo doma premagali moštvo boksalcev iz Bre-

že 13.5. Ugaljal so zleži Herman, Oček, Livk in Prač.

V Zagerju so gostovali nemiznotski igralci iz Gaborja pr. Celju in iz gubitni dvoboj s Proletarjem 0:5. Boksalški klubi, ki sodelujejo v ligi, so sklenili, da bodo letos izvedli tudi tekmovalne mladinskih moštvo.

Na teniskem turnirju v Parizu je v finalu Patty premagal Larsson 6:3, 4:6, 7:5, 6:4.

Nogometna štima in Jovovič sta postala člana ljubljanske kluba Slavija.

Na mednarodnem sablaškem tekmovalju v Carigradu je osvaja prvostopenjskega reprezentanca, ki je premagala Dunaj 9:7. Zagreb pa 11:5. Drugopolisranci Dunaj je premagal Zagreb 9:7. V tekmovalju posameznikov je osvojil prvo mesto Dunajčan Rbb. Jugoslovani Pinterje je bil četr. Tretnjak pa peti.

Sablaška zveza Slovenije vabi vse svoje člane in prijatelje na redni letni občni zbor, ki bo 21. in 22. februarja v Celju.

Tečaj iz športne masaže

Institut za športno medicino v Ljubljani razpisuje od 17. do 21. marca 1953 tečaj iz športne masaže za vsa telesovzgojna in športna društva Slovenije.

Tečaj bo v prostorih Instituta za športno medicino v Ljubljani, Taborn 13. Sprejetj bodo n.d. 20 let stari moški in ženske z dovolj telesne moči. Prednost imajo tski, ki so opravljali delo meserja, vadijete, trenerji in bolničarji. Zaradi omejenega števila tečajnikov se bodo vpoštevale prijave z zdravniškim izprijavelom, poslane na naslov: Institut za športno medicino do 8. marca 1953. Tečajna 550 din se mora poslati skupaj s prijavo, v njej so vsebna skripta iz športne masaže.

Za tečajnike, ki to v prijavi navedajo, bosta preskrbljena cena stanovanja in prehrana.

SAB Na brzdurturnirju Branika za mesec februar je med 20 udeleženci zmagal Karlo Konič pred Ruparjem, na mladinskem brzdurturnirju pa je bil prvi Mišič pred Uranom. Poleg tega je bilo tudi društvno mladinsko prvenstvo, ki ga je osvojil Tomo Studnička z 9 točkami.

„Življenje in tehnika“ živi in raste

Glavni odbor Ljudske tehnike Slovenije je minulo leto storil za propagando tehnike, sveč, kakor je bil storiti dolžane. V mislih imam založitev in izdajanje znanega obzornika »Življenje in tehnika«, revije za poljudno tehniko, ki si je v tretjem letu obsvoja (do konca leta 1952) s svojimi 12 številkami in nad 360 stranimi tiskanega ter slikovnega gradiva utrdila sloves pestro urejenega tehniškega magazina, čeprav nekje uprava sama kratko in povsem razumljivo priznava, da z naračeno ne krije niti vsen stroškov tiska in avtorskih honorarjev in da je zato vedno v velikih težavah.

tehnike, ki jim je uredništvo dalo primeren prostor v tem svojevrstnem zborniku iz življenja in tehnike v lanskem letu pri nas in po svetu. V tej luči zaslužijo najprej omembo stalna rubrika »Naš napredek«, ki živahno spremlja naše obratovanje s tehnično zaostalostjo prejšnjih časov in pridno zabeležuje mnogotere novosti o našem uveljavljanju v sodobni tehniki. Vsebinsko jedro zadnjega letnika se žal ne da zajeti z nekaj vidnejšimi poglavji, kajti značilnost revije je prav v tem, da smelo posega na vsa področja tehniškega ustvarjanja: v industrijo, vobče, v vodne gradnje, v televizijo, v atomsko energijo (z načrti za rakete do satelitov), v nauk o nastanku sveta (kozmični žarki), v vedo o zvoku in žlahtnih plinih, v elektroiko in elektrifikacijo z vsemi njenimi raznovrstnimi inačicami za praktično uporabo,

v kemijo, v metalurgijo, v fotografijo, v plovo bo zraku in morju z napravami za varnost pri njej, v speleologijo, radiologijo, transportno tehniko itd. Pestrosti vsake številke doprinajajo vednomu večinoma preudarno izbrane in spretno opremljene stalne rubrike s področja tehnične amaterstva, ki izpolnjujejo med tistimi, katerim je revija namenjena z največ nadami, to je med mladino, najkoristnejše naloge. Najprikladnejše med njimi so tako imenovane »šole« za graditelje raznih letal, radijskih aparatov, raznih vrst čolnov (kajakov, kanujev, pamih čolnov), dalje za fotomatereje in še drugih več. V tej vrstvi gradiva močno prevladuje avtomobilska stran, ki sodi v tako publikacijo nedvomno na vidnejše mesto, vendar bi jo bilo treba kar moč prilagoditi našim sedanjim razmeram na tem tehniškem pod-

ročju. V trenutnih okoliščinah izpolnitev take zahteve po vsej priliki verjetno ne bi potegnili tako, kakor »potegne« recimo reportažni opis motociklističnega četverboja med Avstrijo, Jugoslavijo, Nizozemsko in Stajersko ali pa dirka za veliko nagrado Italije v Monzi, vendar naj bi bili prispevki poudarjeni in bližji našemu človeku, za katerega avtomobilsko industrijo šele gradimo, obenem z njo pa bodo nekoč zrasle tudi arene za preizkušanje in primerjanje naših in svetovnih znamk motornih vozil. V ostalem se je uredništvo v teku leta še širše razgledalo po tolikih tehniških vedah, da ga zdaj verjetno že ni bralca, ki ne bi bil našel v tem pisnem zbiru tehniškega čtiva kar koli zase — kakor nalašč za sebe.

»Življenje in tehnika« je z novim letom stopilj v IV. let-

nik in se je s svojo prvo letošnjo številko na novo predstavila z boljšo vsebino (čeprav s staro vnanjo opremo), ki je nov dokaz, da resno hoče šenaprej in še navzgor. Vsebinsko bogata, razkošno ilustriрана, grafično prikupna in izpopolnjena se z novo stalno rubriko »za šolo in doma« (s praktičnimi navodili, nasveti in načrti za izdelovanje najrazličnejših predmetov, ki so uporabni in koristni doma in v vsakdanjem življenju) je zgovorna priča, da je šlo uredništvo tudi v novem letu na edino pravo pot — ne nehno iskati nove vire in nove možnosti za dvig kvalitete svojega proizvoda, na pot, ki za nesljevno vodi do uspeha.

Na tri leta dela lahko gleda torej uredništvo »Življenje in tehnika« z zadovoljstvom in zadoščanjem, da je s pridom izpopolnilo svojo nalogo. Gotovo bi strožji kritik lahko dodal tej

pohvali še marsikatero pripombo glede izbire in obdelave raznega gradiva, glede jezikovnih, slovničnih in izrazoslovnih spodsrljajev in morda še česa, vendar vse to v celoti le ne bi moglo zasenčiti te zasluženih dobre ocene. Ta zaključna misel je tem bolj utemeljena, če pomislimo, da orje revija malodane čistino na tistem torišču, za obvladanje katerega je kapitalistični svet nekoč vlagal izredno velika materialna sredstva in žrtvoval hektomote človeških življenj, da bi z zmago na njem izkoristil vse svet. Življenje in tehnika pri nas pa gresta po drugi poti, do osvoboditve svobodnih tehničnih pridobitev in zato je treba tudi uspeh naše poljudne revije za tehnična vprašanja po kratkih treh letih izhajanja meriti z drugačnimi merili, kakor podobno dejavnost drugod po svetu.

Dekan Tehniške visoke šole prof. Ing. Albert Struna

Dnevne vesti

KOLEBAR
 Cetnik, 19. februarja: Miroslav, Konrad.
 Petek, 20. februarja: Leon, Stani-
 slova Gosjavič.
 Sobota, 21. februarja: Irena, Mak-
 smiljan.

SPOMINSKI DNEVI
 10. II. 1913. — Rojčen reformator astro-
 nomije Nikolaj Kopernik.
 19. II. 1891. — Ljubljana je doživela
 hud požar.
 19. II. 1862. — Izšla je Zagrebna prva
 številka »Borbe«, organa KPJ.
 19. II. 1944. — Zčetek I. zasedanja
 Slovenskega narodno osvobodilne-
 ga sveta v Crmonju.
 10. II. 1869. — Rojen je Parizu fran-
 coski pisatelj, pesnik, skladatelj
 10. II. 1853. — Rojen v Trstu skla-
 datelj »Mladih vojakov« Viktor
 Parma.
 10. II. 1944. — Pohod XXX. divizije
 v Benečijo; bil pred četnikom in
 na skorajnih zahodnih slovenskih
 mejah.

Vsem bibliotekarjem in knjižničarjem LR Slovenije: Po skrupu
 Glavnega odbora Zveze sindikatov
 Jugoslavije je Zveza bibliotekarskih
 društev FLRJ prevzela tudi funkcijo
 sindikalne organizacije za biblio-
 tekarsko stroko. Društvo biblio-
 tekarske Slovenije bo to funkcijo
 prevzelo na letnem obnem zboru,
 ki bo v nedeljo 22. februarja ob
 9. uri v Narodni in univerzitetni
 knjižnici v Ljubljani. Vabimo vse
 naše bibliotekarje in knjižničarje,
 da se obnega zboru zard, njegove
 izredne važnosti udeležijo poisto-
 vno. — Društvo bibliotekarske Slo-
 venije.

SOLSTVO
VPIS OTROK V I. RAZRED
OSNOVNIH ŠOL V LJUBLJANI
 V dnevi od 23. do 27. februarja 1953
 bodo upravitelja osnovnih šol na
 območju MLO Ljubljana med 10. in
 12. ur v 17. uro vpisovali otroke
 v I. razred za šolsko leto 1953-
 1954. Prijavitelj mora priložiti
 letnika 1946, ki doslej še niso
 obiskovali šole. Starši (skrbniki) naj
 pri vpisu predložijo otrokov rojstni
 list in potrdila o cepljenju proti na-
 levčnim boleznem, otrok v potrdila
 jama, da zaradi razdelitve šolskih
 okoliš, in novogradnji šol ta spis
 pravočasno izvrše. — Svet za spo-
 svetje in kulturo MLO Ljubljana.

OBVESTILA
CEBELARSKA DRUŠTVA!
 Odvedite naročilo za Slovenskega
 čebelarja najkasneje do 20. fe-
 bruarja, ker izide naš list v dvojni
 številki in ga bomo začeli razpošil-
 jati 23. februarja. Čebelarji, ki do
 tega datuma ne bodo poravnali na-
 ročnino, bodo prejeli 1. in 2. številko
 lahko še skupno s tretjo številko,
 ki je v mesecu marcu.

RAZPIS
 Okrajni ljudski odbor Celje-okoli-
 ca razpisuje naslednja prazna me-
 sta za izpolnilce uravnikov sektorje
 ambulante Podčetnik, zdravnik
 uravnika sektorske ambulante v Vi-
 tanju, zobarja uravnika zobne am-
 bulante na Polzeli, medicinske se-
 steljice v zdravstveni ambulanti v Stora-
 h. Nastop službe takoj. Stanovanje pre-
 skrbjeno. Prošnje z življenjepisom
 in ocnem poslati do 28. februarja
 1953 na Svet za ljudsko zdravstvo
 in socialno politiko OLO Celje-
 okolica. 1052-a

MARIBOR
DEZURNA LEKARNA
 Cetnik, 19. februarja: Lekarna
 Center, Gosposka ulica 12.
 Petek, 20. februarja: Lekarna »Tab-
 bor«, Trg Rdeče armade 3.
SLOVENSKO NARODNO
GLEDALIŠČE
 Cetnik, 19. februarja ob 14.30: Pu-
 stinja »Madame Butterfly«, LMS3.
 Petek, 20. februarja ob 19.30: Zajc:
 »Nikola Šubje Zrinjski«, Red A.
 Abonma TOSST. Vstopnice so tudi v
 prodaji.
 Sobota, 21. februarja ob 20.00: C. A.
 Pugot: Srečni dnevi, Izven.

KINO
 Kino »UNION«: angleški film:
 »Za Kylene ni prostora«. Ted-
 nik. Predstave ob 16., 18. in 20.
 Kino »KOMUNA«: angleški film:
 »Pekel je razprodan. Tednik.
 Predstave ob 16., 18. in 20.
 Kino »SLOGA«: italijanski film:
 »Sanjala sem o rajue. Tednik.
 Predstave ob 16., 18. in 20.
 Prodaja vstopnic v vseh treh
 kinematografih od 10 do 11, ter
 od 15 dalje.
 Kino »TRIGLAV«: angleški film:
 »Tretji človek. Tednik. Pred-
 stave ob 18. in 20. Prodaja
 vstopnic od 17. dalje.
 Kino »SISKA«: angleški film:
 »Mož vbelega. Tednik. Pred-
 stave ob 16., 18. in 20. Prodaja
 vstopnic od 15. dalje.
 Kino LITOSTROJ: ameriški film:
 »Vinteler 73«. Predstava ob
 19.30. Prodaja vstopnic eno uro
 pred pričetkom predstave.
 Celje »UNION«: amer. barvni film:
 »Knjiga o džungli.
 Celje »DOM«: angl. film: »Bejonec.
 KAMNIK: francoski film: »Oščel
 brez naslova.
 DOMZALE: francoski film: »Divji
 čreki.
 VEVCER: italijanski film: »Čudež v
 Mljanu.
 JARSE INDUPLATI: angleški film:
 »Sestre.
 BREZICE: francoski film: »Slavci
 v kletki.
 ROGASKA SLATINA: amer. film:
 »Dom sovražstva. V petek 20. fe-
 bruarja angleški film: »Ana Ka-
 renina.
 ZALEC: ameriški film: »Kobilica
 Kramj: Kino STORZIC: francoska
 glasbena komedija: V Monte Car-
 lo. Predstave ob 16., 18. in 20. V
 petek 20. februarja isti spored.
 Kranj: Kino SVOBODA: V petek
 20. februarja: ameriški barv. film:
 »Nebo brez istrbov«. Predstava
 ob 17. in 19. Film se mladini pri-
 poroča.
 Kranj: Kino ZADRŽNIK: V petek
 20. februarja: amer. barvni film:
 »Tšoc in ena noč. Predstava ob
 19. ur.
 Jesenec: Kino RADIO: amer. film:
 »Maševanje rdece čarovnice.
 Predstavi ob 18. in 20. V petek
 20. februarja: angleški barvni film:
 »Ljubzen je lepa«. Ob 18 in 20.

RAZPIS
 za sprejem slušateljev v Po-
 litično šolo pri CK ZKS
 Uprava politične šole pri CK
 ZKS razpisuje sprejem sluša-
 teljev v svoj redni letni tečaj,
 ki se prične 15. marca 1953. —
 Šola tudi temeljno znanje iz
 osnov znanstvenega socializma
 in politične ekonomije, ki omogo-
 ča absolutotom nadaljnji samo-
 stojni študij naših političnih
 in gospodarskih vprašanj, zlasti
 pa jih usposablja za glojše raz-
 umevanje vseh problemov de-
 mokracije samouprave v našem
 gospodarstvu in državnih
 upravi. Zato je namenjena pred-
 vsem delavcem in ostalim de-
 lovnim ljudem v industrijski
 produkciji, pa tudi politično
 aktivnim članom kmetijskih za-
 drug in vseh naših množičnih
 organizacij.

PUTNIK LJUBLJANA
 Sprejemamo prijave za izlet v Trst
 v aprilu do konca februarja. Obem
 obveščamo zainteresirane, da se
 sprejemamo prijave za mednarod-
 nes muarske tekme v Planici 8.
 marca. Rezervacije s mestu za let-
 ni odh. predprijavila sprejema Lu-
 blijana, Ljubljana.

GLEDALIŠČE
DRAMA
 Cetnik, 19. februarja ob 20.: Miller:
 Smrt trgovskega pomika, Abonma
 red C.
 Petek, 20. februarja ob 20.: Klezla:
 V agoniji (Mira Danilova), Abon-
 ma red E.
 Sobota, 21. februarja ob 20.: Klezla:
 V agoniji (Mira Danilova),
 Abonma red D.
 Nedelja, 22. februarja ob 15.: Golja:
 Sneguljčica. Izven in 77. podeže-
 lje.
 Ob 20.: Gogolj: Revizor. Izven in
 za podeželje.

MARIBOR
DEZURNA LEKARNA
 Cetnik, 19. februarja: Lekarna
 Center, Gosposka ulica 12.
 Petek, 20. februarja: Lekarna »Tab-
 bor«, Trg Rdeče armade 3.
SLOVENSKO NARODNO
GLEDALIŠČE
 Cetnik, 19. februarja ob 14.30: Pu-
 stinja »Madame Butterfly«, LMS3.
 Petek, 20. februarja ob 19.30: Zajc:
 »Nikola Šubje Zrinjski«, Red A.
 Abonma TOSST. Vstopnice so tudi v
 prodaji.
 Sobota, 21. februarja ob 20.00: C. A.
 Pugot: Srečni dnevi, Izven.

MARIBOR
DEZURNA LEKARNA
 Cetnik, 19. februarja: Lekarna
 Center, Gosposka ulica 12.
 Petek, 20. februarja: Lekarna »Tab-
 bor«, Trg Rdeče armade 3.
SLOVENSKO NARODNO
GLEDALIŠČE
 Cetnik, 19. februarja ob 14.30: Pu-
 stinja »Madame Butterfly«, LMS3.
 Petek, 20. februarja ob 19.30: Zajc:
 »Nikola Šubje Zrinjski«, Red A.
 Abonma TOSST. Vstopnice so tudi v
 prodaji.
 Sobota, 21. februarja ob 20.00: C. A.
 Pugot: Srečni dnevi, Izven.

»GRADIS IMM«
 gradbišče stanovanj-
 ski blok ob Titovi ce-
 sti Ljubljana
 sprejme takoj večje
 številu
 izučenih tesarjev
 od 15. III. 1953 dalje
 pa večje številu
 izučenih zidarjev.
 Prijave osebno ali pis-
 menno sprejema
 sekretarij gradbišča

»GRADIS IMM«
 gradbišče stanovanj-
 ski blok ob Titovi ce-
 sti Ljubljana
 sprejme takoj večje
 številu
 izučenih tesarjev
 od 15. III. 1953 dalje
 pa večje številu
 izučenih zidarjev.
 Prijave osebno ali pis-
 menno sprejema
 sekretarij gradbišča

Prijave za vpis naj intere-
 senti pošljejo do 5. marca t. l.
 na Upravo politične šole pri CK
 ZKS, Ljubljana, Farmova ulica
 št. 37.
 V prijavi naj prosilec navede-
 de: osebnostne podatke, dosedanje
 politične funkcije, staž v orga-
 nizaciji ZK in množičnih orga-
 nizacijah, socialno poreklo, os-
 novni politični, zaposlitev in vi-
 šino mesečnih prejemkov, po-
 datke o šolski izobrazbi, katere
 razloge, zakaj si želi vpisa v
 politično šolo. Vse prijave bo
 prebrala posebna komisija in
 izbrala polence.
 Čludstajem bo za čas študija
 zagotovljena štipendija, gojen-
 cem izven Ljubljane pa tudi
 bivanje v internatu politične
 šole. Vse podrobnejše informa-
 cije prosilci lahko dobijo pri
 Upravi politične šole ali pri
 Okrajnem komiteju ZKS svoje-
 ga okraja.

»PLES JEZERNE
ROŽE«
 prireja
 Klub izloženih aran-
 žerjev 28. februarja v
 vseh prostorih Uniona

»PLES JEZERNE
ROŽE«
 prireja
 Klub izloženih aran-
 žerjev 28. februarja v
 vseh prostorih Uniona

»PLES JEZERNE
ROŽE«
 prireja
 Klub izloženih aran-
 žerjev 28. februarja v
 vseh prostorih Uniona

»PLES JEZERNE
ROŽE«
 prireja
 Klub izloženih aran-
 žerjev 28. februarja v
 vseh prostorih Uniona

»PLES JEZERNE
ROŽE«
 prireja
 Klub izloženih aran-
 žerjev 28. februarja v
 vseh prostorih Uniona

»PLES JEZERNE
ROŽE«
 prireja
 Klub izloženih aran-
 žerjev 28. februarja v
 vseh prostorih Uniona

»KEMIKALIJA«
 VELETRGOVINA S KEMIKALIJAMI
 MARIBOR — Partizanska cesta 34,
 Telefon 22-82 in 27-45
 nudi bogato izbiro
 OLJNATIH BARV IN LAKOV, NITROLAKOV,
 RAZREDIL, FIRNEŽ, SUHIH ZEMELJSKIH
 BARV, MIZARSKEGA KLEJA IN DRUGIH
 POTREBŠČIN ZA SLIKARJE IN PLESKARJE
ZA KMETIJSTVO:
 modra galica, glauberjeva sol,
 klejno apno, kolomaz,
 grenka sol,
ZA PROIZVODNA PODJETJA:
 Na-sulfat, Alu-sulfat
 Na-sulfit, potaša
 Ba-sulfat, glicerini tehn.
 Ka-metabisulfit, Kolofonija
 koruzni dekstrin, krompirjev škrob
 laneno olje, acetan
 borax, kromov galun
 trioktoretilen, svinčeni minij
 svinčena glajenka, karbid
 nikel sulfat, (sol za galvan. ponikl.)
 nikel amonij sulfat (sol
 za galvan. poniklanje)
 kislina — anorganske in
 organske
 sol za varjenje
ZA TRGOVSKA PODJETJA:
 pralno milo, soda bicarbona
 krema za čevlje, M in MBB
 mast za usnje
 parketna pasta, šelak v luskah itd.
 PREPRICAJTE SE O SOLIDNI POSTREŽBI IN
 KONKURENČNIH CENAH

»KEMIKALIJA«
 VELETRGOVINA S KEMIKALIJAMI
 MARIBOR — Partizanska cesta 34,
 Telefon 22-82 in 27-45
 nudi bogato izbiro
 OLJNATIH BARV IN LAKOV, NITROLAKOV,
 RAZREDIL, FIRNEŽ, SUHIH ZEMELJSKIH
 BARV, MIZARSKEGA KLEJA IN DRUGIH
 POTREBŠČIN ZA SLIKARJE IN PLESKARJE
ZA KMETIJSTVO:
 modra galica, glauberjeva sol,
 klejno apno, kolomaz,
 grenka sol,
ZA PROIZVODNA PODJETJA:
 Na-sulfat, Alu-sulfat
 Na-sulfit, potaša
 Ba-sulfat, glicerini tehn.
 Ka-metabisulfit, Kolofonija
 koruzni dekstrin, krompirjev škrob
 laneno olje, acetan
 borax, kromov galun
 trioktoretilen, svinčeni minij
 svinčena glajenka, karbid
 nikel sulfat, (sol za galvan. ponikl.)
 nikel amonij sulfat (sol
 za galvan. poniklanje)
 kislina — anorganske in
 organske
 sol za varjenje
ZA TRGOVSKA PODJETJA:
 pralno milo, soda bicarbona
 krema za čevlje, M in MBB
 mast za usnje
 parketna pasta, šelak v luskah itd.
 PREPRICAJTE SE O SOLIDNI POSTREŽBI IN
 KONKURENČNIH CENAH

»KEMIKALIJA«
 VELETRGOVINA S KEMIKALIJAMI
 MARIBOR — Partizanska cesta 34,
 Telefon 22-82 in 27-45
 nudi bogato izbiro
 OLJNATIH BARV IN LAKOV, NITROLAKOV,
 RAZREDIL, FIRNEŽ, SUHIH ZEMELJSKIH
 BARV, MIZARSKEGA KLEJA IN DRUGIH
 POTREBŠČIN ZA SLIKARJE IN PLESKARJE
ZA KMETIJSTVO:
 modra galica, glauberjeva sol,
 klejno apno, kolomaz,
 grenka sol,
ZA PROIZVODNA PODJETJA:
 Na-sulfat, Alu-sulfat
 Na-sulfit, potaša
 Ba-sulfat, glicerini tehn.
 Ka-metabisulfit, Kolofonija
 koruzni dekstrin, krompirjev škrob
 laneno olje, acetan
 borax, kromov galun
 trioktoretilen, svinčeni minij
 svinčena glajenka, karbid
 nikel sulfat, (sol za galvan. ponikl.)
 nikel amonij sulfat (sol
 za galvan. poniklanje)
 kislina — anorganske in
 organske
 sol za varjenje
ZA TRGOVSKA PODJETJA:
 pralno milo, soda bicarbona
 krema za čevlje, M in MBB
 mast za usnje
 parketna pasta, šelak v luskah itd.
 PREPRICAJTE SE O SOLIDNI POSTREŽBI IN
 KONKURENČNIH CENAH

»KEMIKALIJA«
 VELETRGOVINA S KEMIKALIJAMI
 MARIBOR — Partizanska cesta 34,
 Telefon 22-82 in 27-45
 nudi bogato izbiro
 OLJNATIH BARV IN LAKOV, NITROLAKOV,
 RAZREDIL, FIRNEŽ, SUHIH ZEMELJSKIH
 BARV, MIZARSKEGA KLEJA IN DRUGIH
 POTREBŠČIN ZA SLIKARJE IN PLESKARJE
ZA KMETIJSTVO:
 modra galica, glauberjeva sol,
 klejno apno, kolomaz,
 grenka sol,
ZA PROIZVODNA PODJETJA:
 Na-sulfat, Alu-sulfat
 Na-sulfit, potaša
 Ba-sulfat, glicerini tehn.
 Ka-metabisulfit, Kolofonija
 koruzni dekstrin, krompirjev škrob
 laneno olje, acetan
 borax, kromov galun
 trioktoretilen, svinčeni minij
 svinčena glajenka, karbid
 nikel sulfat, (sol za galvan. ponikl.)
 nikel amonij sulfat (sol
 za galvan. poniklanje)
 kislina — anorganske in
 organske
 sol za varjenje
ZA TRGOVSKA PODJETJA:
 pralno milo, soda bicarbona
 krema za čevlje, M in MBB
 mast za usnje
 parketna pasta, šelak v luskah itd.
 PREPRICAJTE SE O SOLIDNI POSTREŽBI IN
 KONKURENČNIH CENAH

»KEMIKALIJA«
 VELETRGOVINA S KEMIKALIJAMI
 MARIBOR — Partizanska cesta 34,
 Telefon 22-82 in 27-45
 nudi bogato izbiro
 OLJNATIH BARV IN LAKOV, NITROLAKOV,
 RAZREDIL, FIRNEŽ, SUHIH ZEMELJSKIH
 BARV, MIZARSKEGA KLEJA IN DRUGIH
 POTREBŠČIN ZA SLIKARJE IN PLESKARJE
ZA KMETIJSTVO:
 modra galica, glauberjeva sol,
 klejno apno, kolomaz,
 grenka sol,
ZA PROIZVODNA PODJETJA:
 Na-sulfat, Alu-sulfat
 Na-sulfit, potaša
 Ba-sulfat, glicerini tehn.
 Ka-metabisulfit, Kolofonija
 koruzni dekstrin, krompirjev škrob
 laneno olje, acetan
 borax, kromov galun
 trioktoretilen, svinčeni minij
 svinčena glajenka, karbid
 nikel sulfat, (sol za galvan. ponikl.)
 nikel amonij sulfat (sol
 za galvan. poniklanje)
 kislina — anorganske in
 organske
 sol za varjenje
ZA TRGOVSKA PODJETJA:
 pralno milo, soda bicarbona
 krema za čevlje, M in MBB
 mast za usnje
 parketna pasta, šelak v luskah itd.
 PREPRICAJTE SE O SOLIDNI POSTREŽBI IN
 KONKURENČNIH CENAH

»KEMIKALIJA«
 VELETRGOVINA S KEMIKALIJAMI
 MARIBOR — Partizanska cesta 34,
 Telefon 22-82 in 27-45
 nudi bogato izbiro
 OLJNATIH BARV IN LAKOV, NITROLAKOV,
 RAZREDIL, FIRNEŽ, SUHIH ZEMELJSKIH
 BARV, MIZARSKEGA KLEJA IN DRUGIH
 POTREBŠČIN ZA SLIKARJE IN PLESKARJE
ZA KMETIJSTVO:
 modra galica, glauberjeva sol,
 klejno apno, kolomaz,
 grenka sol,
ZA PROIZVODNA PODJETJA:
 Na-sulfat, Alu-sulfat
 Na-sulfit, potaša
 Ba-sulfat, glicerini tehn.
 Ka-metabisulfit, Kolofonija
 koruzni dekstrin, krompirjev škrob
 laneno olje, acetan
 borax, kromov galun
 trioktoretilen, svinčeni minij
 svinčena glajenka, karbid
 nikel sulfat, (sol za galvan. ponikl.)
 nikel amonij sulfat (sol
 za galvan. poniklanje)
 kislina — anorganske in
 organske
 sol za varjenje
ZA TRGOVSKA PODJETJA:
 pralno milo, soda bicarbona
 krema za čevlje, M in MBB
 mast za usnje
 parketna pasta, šelak v luskah itd.
 PREPRICAJTE SE O SOLIDNI POSTREŽBI IN
 KONKURENČNIH CENAH

»KEMIKALIJA«
 VELETRGOVINA S KEMIKALIJAMI
 MARIBOR — Partizanska cesta 34,
 Telefon 22-82 in 27-45
 nudi bogato izbiro
 OLJNATIH BARV IN LAKOV, NITROLAKOV,
 RAZREDIL, FIRNEŽ, SUHIH ZEMELJSKIH
 BARV, MIZARSKEGA KLEJA IN DRUGIH
 POTREBŠČIN ZA SLIKARJE IN PLESKARJE
ZA KMETIJSTVO:
 modra galica, glauberjeva sol,
 klejno apno, kolomaz,
 grenka sol,
ZA PROIZVODNA PODJETJA:
 Na-sulfat, Alu-sulfat
 Na-sulfit, potaša
 Ba-sulfat, glicerini tehn.
 Ka-metabisulfit, Kolofonija
 koruzni dekstrin, krompirjev škrob
 laneno olje, acetan
 borax, kromov galun
 trioktoretilen, svinčeni minij
 svinčena glajenka, karbid
 nikel sulfat, (sol za galvan. ponikl.)
 nikel amonij sulfat (sol
 za galvan. poniklanje)
 kislina — anorganske in
 organske
 sol za varjenje
ZA TRGOVSKA PODJETJA:
 pralno milo, soda bicarbona
 krema za čevlje, M in MBB
 mast za usnje
 parketna pasta, šelak v luskah itd.
 PREPRICAJTE SE O SOLIDNI POSTREŽBI IN
 KONKURENČNIH CENAH

KARTUZIJA PLETERJE
IN PARTIZANI
 SPOMINI
 Od časa do časa sem potoval v Ljubljano, kjer sem se redno
 zglasil pri prijatelju Levjarju. Poznala sva se že od prej iz Zagreba,
 že tam od leta 1913! Tudi Levjar je prihajal v Pleterje, kadar je bil
 še pred drugo svetovno vojno na počitnicah v Čadražah na Krki
 s svojo ženo in hčerko. Z njim je prihajal v Pleterje tudi dr. Marjan
 Breclj. Levjar je rad pripeljal k nam tudi svojega prijatelja Josipa
 Vidmarja z njegovo družino. Levjarjevo stanovanje je bilo med
 vojno središče ljubljanskih aktivistov. Tja je zahajal tudi Prežihov
 Voranc, dokler ga niso Italijani zaprli. Kaj vse je storil Levjar, da
 bi ga rešil! Noč in dan je delal, da bi dobil zveze z Italijani, da
 bi jih podkupil in dosegel, da Voranca Italijani ne bi izročili
 Nemcem, ki so ga zahtevali. Jaz sem se seznanil z njim šele po
 vojni, ko se je vrnil iz koncentracijskega taborišča, od koder je
 komaj odnesel živo glavo. Tam sem spoznal tudi Lada Premrova, ki
 je še zadnji trenutek pred svojo aretacijo s svojim avtomobilom
 prepeljal na partizansko ozemlje več uglednih partizanov. K
 Levjarju je zahajal tudi inž. Kumbatovič, ki je pozneje odšel v
 partizane, ter Meta (Zdravka Kobek), ki se je vrnila kot parti-
 zanka. Tam sem se seznanil tudi z dr. Brecljem star. in dr. Stanov-
 nikom, Pavlom Goljem in drugimi, katerih imen se ne spominjam
 več. Tam se je moglo marsikaj izvedeti o resničnem položaju
 partizanov in narodnoosvobodilnega gibanja.
 Nekod septembra sta prišla dva nemška, ali pravzaprav

avstrijska vojaka s področja, ki so ga okupirali Nemci, v Sv. Križ
 pri Kostanjevici na Krki, da bi kupila vina. Partizani so ju ujeli,
 razorožili in jima dali na izbiro, da ostaneta pri njih ali pa se vrneta
 nazaj. Eden se je vrnil, izgovarjajoč se, da ima ženo in otroka, ki bi
 jih preganjali, če bi ostal pri partizanih, drugi pa se je odločil, da
 ostane pri partizanih. S tem Nemcem so pozneje prišli partizani tudi
 v Pleterje, da ga predstavijo našemu prokuratorju. Doma je bil s
 Tirolskega in kakor je sam pripovedoval, je bil zvonar in mežnar.
 Bil je že na ruski fronti. Vojkovanje mu je že presedalo, tem bolj,
 ker, kakor je sam izjavil, ni vedel, za kaj se pravzaprav bori. Zelo
 je bil zadovoljen s partizani, ki mu dajejo, kakor je pravil, več in
 boljše stvari kakor sami sebi ter mu ponoci posojajo tudi oedeo.
 Noči so bile namreč že hladne, on pa je prišel brez plašča; saj se mu
 ni niti sanjalo, da ga bodo ujeli partizani. Mi smo mu dali oedeo,
 kar ga je zelo razveselilo. Pozneje je še večkrat prihajal k nam.
 Vita Schoepplova in Danica Mislej (ki je pozneje šla v parti-
 zane in je padla 1. aprila 1944 kot bolničarka) sta nesli v Drčo
 partizanom specialke, skrite v dežniku. Na poti ju je srečal italijan-
 ski oficir in vprašal, kam gresta. Odgovorili sta, da gresta v Pleterje
 po breskve. Opozoril ju je izrecno, naj ne hodita v Drčo, ker so
 tam partizani.
 V Drči sta izročili pri admiralu Vučeni specialke, dobili pa
 razno ilegalno literaturo, ki sta jo skrili na dno torbice, na vrh pa
 naložili breskve. Italijanski oficir ju je čakal, ju spremljal nazaj in
 izpraševal različne stvari. Rekli sta mu, da nosita breskve, ki sta jih
 dobili v Pleterju. Se njemu sta jih ponudili. Čudil se je, kako so lepe.
 Tako sta prevarili Italijana!
 Partizani so imeli radio, ga marljivo poslušali in tudi nam
 sporočali najnovejše važne vesti. Toda akumulator se jim je iztrošil.

Teško ga je bilo odpremiti v Šent Jernej, da bi ga tam napolnili in
 potem spet spravili nazaj. Zato je nekega dne v začetku oktobra
 prišel Jože Penca in vprašal, ali ne bi mogli namestiti svoj radio
 v Pleterju, ki je imelo električni tok. Poskušali so sicer, da bi tu
 napolnili akumulator, a to se ni posrečilo. Nujno pa so morali
 poslušati radio, da so bili na tekočem glede vesti. Namestitev radia
 v Pleterju pa tudi ni bila lahka stvar, ker bi špijoni to gotovo takoj
 javili Italijanom. Po drugi strani pa smo uvidevali, da je za parti-
 zane nujno, da poslušajo radio, pa tudi mi bi se s tem okoristili.
 Zato smo pristali na to in jim odstopili sobo, do katere so imeli vsak
 čas dostop in kjer so lahko mirno poslušali. Prihajali so ob vsaki
 uri podnevi in ponoči.
 Oktobra 1942 so začeli partizani pri nas že govoriti o veliki
 ofenzivi na Gorjance, ki jo baje pripravljajo Italijani. Pri nekem
 takem razgovoru so bili navzoči Franc Pirkovič, Maks Vale in Jože
 Penca, ki so bili v tisti dobi terenci pri podokrožju Gorjanci. Vprašali
 so, ali bi se mogli v primeru take ofenzive zateči k nam v samostan,
 ker so površ še bohejni in jim je kot terencem težko iti z vojsko.
 Predstavljali pa so si to vse preveč lahko. Mislili in tudi rekli so,
 da Italijani samostana gotovo ne bodo preiskali. Sicer pa, da se bo
 za nje že našla kakšna luknja v tako velikem samostanu. Ko smo
 povedali, da v samostanu sploh nimamo nobenih tajnih prostorov,
 marveč so vsi prostori lahko dostopni, so dejali, da se v tako velikem
 samostanu človek vseeno lahko skrje. Vedeli smo, da je to zelo
 nevarna stvar in bi utegnil to samostan drago plačati, tem bolj, ker
 je bilo Italijanom že znano, da podpiramo partizane. Toda šlo nam
 je tudi za partizane in za to, da se ne nekje skrjujejo. Zato smo jim
 obljubili, da jih bomo sprejeli, če bo potrebno. V ostalem pa smo
 pripomnili, da stvar še ni pereča, ker o kakki ofenzivi ni še ničesar
 opaziti.

Teško ga je bilo odpremiti v Šent Jernej, da bi ga tam napolnili in
 potem spet spravili nazaj. Zato je nekega dne v začetku oktobra
 prišel Jože Penca in vprašal, ali ne bi mogli namestiti svoj radio
 v Pleterju, ki je imelo električni tok. Poskušali so sicer, da bi tu
 napolnili akumulator, a to se ni posrečilo. Nujno pa so morali
 poslušati radio, da so bili na tekočem glede vesti. Namestitev radia
 v Pleterju pa tudi ni bila lahka stvar, ker bi špijoni to gotovo takoj
 javili Italijanom. Po drugi strani pa smo uvidevali, da je za parti-
 zane nujno, da poslušajo radio, pa tudi mi bi se s tem okoristili.
 Zato smo pristali na to in jim odstopili sobo, do katere so imeli vsak
 čas dostop in kjer so lahko mirno poslušali. Prihajali so ob vsaki
 uri podnevi in ponoči.
 Oktobra 1942 so začeli partizani pri